

Franskmænd vil øve i Arktis

ØVELSE: Der kommer flere og flere franske cruiseskibe i Arktis. Derfor har fransk militær været med på den danske øvelse Argus i Grønland. ■

○ Side 15

Tasterne gløder hos russerne

DISINFORMATION: Når NATO afholder øvelser som Baltops og Saber Strike, går russerne til tasterne med information og ord om danske soldater, der vildleder. ■

○ Side 16

Hundetræning i Afghanistan

VUF: Danske hundeførere træner afghanerne i at få deres hunde til at finde sprængstoffer i Hamid Karzai International Airport. ■

○ Side 17

Martin spiller march og metal

MUSIK: Om dagen slår Martin rytmen an i Søværnets Tamburkorps. I sin fritid sidder han bag trommesættet i sit heavy metal-band. ■

○ Side 29

FORSVARSAVISEN 05

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 7 · OKTOBER · 2018

TEMA

DANSKE VETERANER

Den 5. september i år fejrede Danmark for 10. gang flagdag for de danske veteraner. Men hvad er og kan en veteran? Og hvilket syn er der på dem? Forsvarsavisen har med dette tema forsøgt at vise de mange nuancer af, hvad veteraner er, kan og vil.

Side 4-13

KORT NYT OM FORSVARET

Forsvaret skal støtte Frontex igen i 2019

GRÆNSER: I 2019 skal Forsvaret i samarbejde med Politiet bidrage til at bemande en patruljebåd, udsende et køretøj med termisk udstyr fra Kystredningstjenesten samt et Challenger-fly til Frontex. Frontex er EU's fælles grænseagentur, der har til opgave at styrke sikkerheden ved EU's ydre grænser. Endelig vil personelbidraget til registrering af migranter ligeledes fortsætte i 2019. Bidragene ventes indsat i Grækenland og eventuelt andre lande i Middelhavsregionen. Udsendelserne er en del af Forsvarets støtte til Politiet, og opgaverne skal løses i koordination med værtslandets myndigheder. ■ / VFK

Forsvaret bliver del af dronecenter

SAMARBEJDE: Dronecenteret UAS Denmark og Forsvaret har i september underskrevet en samarbejdsaftale, der har til hensigt at skabe test- og udviklingsaktiviteter i UAS Denmark's testcenter i HCA Airport i Odense. En af Forsvarets medarbejdere træder ind i UAS Denmark's advisory board, hvor han skal deltage i udviklingsarbejdet med projektets øvrige partnere. Samtidig stiller Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse med en teknisk kontaktperson, og Flyvevåbnet bidrager med en operativ kontaktperson. "Droner har allerede været en del af Forsvaret i mange år og bliver det også i fremtiden. Denne aftale kommer til at gavne alle parter i samarbejdet. Vi glæder os til at bidrage til, at de danske kompetencer på dette felt rykker tættere sammen til alles gavn," siger brigadegeneral Karsten Fledelius Jensen, der underskrev aftalen på Forsvarets vegne. Aftalen er kommet på plads som en del af det nye forsvarsforlig. ■ LBV/Foto: Jacob Elmkær Hansen

FOTO: SARA SKYTTE

34-årige Kevin Ladiges har siden 2011 brugt sine erfaringer fra Forsvaret med blandt andet en udsendelse til Afghanistan i bagagen til jobbet som security officer hos blandt andre G4S.

Læs side 30-31

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Tema: Veteraner

SIDE 4-13

Indland

SIDE 14-15

Udland

SIDE 16-17

Materiel

SIDE 18-19

Arbejdspladsen

SIDE 20-22

Kultur og identitet

SIDE 23-25

Forskning og analyse

SIDE 26

Sport og sundhed

SIDE 27

Uddannelse og karriere

SIDE 28

Profilen

SIDE 29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

Skriv til Forsvarsavisen

Hvis du har ris, ros, debatindlæg eller en god idé til en historie i avisen, så skriv til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at høre fra dig. ■

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Kropsterapi kan afhjælpe symptomer

FYSIOTERAPI: Det næste halvandet år vil Veterancentret tilbyde kropsterapi til veteraner, der er i behandling. På Svanemøllens Kaserne og Ryes Kaserne vil to fysioterapeuter gennem kropslige øvelser arbejde med veteraners fysiske symptomer. Kropsterapi vil typisk være et godt alternativ til folk, der ønsker at sove bedre, som gerne vil mindske uro og angst i kroppen eller som oplever, at de hurtigt kan komme op i det røde felt. ■ /VETC

Søg pulje til oplysning om Forsvaret

§12: Værnsfælles Forsvarskommando uddeler igen i år den årlige pulje på 200.000 kroner til ansøgere, der gennem bog, hjemmeside, arrangementer eller på andre relevante måder oplyser generelt om Forsvaret. Ansøgningsfristen er den 14. oktober. Læs mere om muligheden for tilskud på Statens side her: <https://www.statens-tilskudspuljer.dk/forsvarsministeriet>. ■ LBV/VETC

Tre ansatte til NATO Run i Budapest

10 KILOMETER Seniorsergent Christopher fra Hæren, kaptajnlojtnant Teddy fra Søværnet og sergent Anders fra Flyvevåbnet løb 23. september 10 kilometer ved NATO Run i Budapest i Ungarn. De tre var udvalgt som gode repræsentanter for deres værn og som tak for en ekstra indsats i dagligdagen. "Løbet var en god oplevelse på en seværdig og hurtig rute. Det var sjovt at løbe sammen med så mange nationaliteter og at nyde godt af det, vi kæmper for til dagligt – frihed, glæde og mangfoldighed," siger Anders, der løb på 33.22 min. NATO Run er blevet løbet i Budapest siden 2006. Det er både for personel fra NATO-landenes forsvar og et civilt motionsløb med cirka 6.000 deltagere. /AVF

Ro og tillid gav mesterskab i sejlads

FORSVARSMESTRE: Line Fjellerad Andersen, Mette Richter og Peter Kirkegaard er forsvarsmestre i sejlads 2018. De tre sejlere vandt mesterskabet efter 16 sejlads for delte over tre dage i september. Mesterskaberne blev sejlet ud for Københavns havn. Forsvarsmesterskabet blev vundet med et enkelt point, så der var spænding om udfaldet, ind til båden sejlede over målstregen i sidste sejlads. "Det var super tæt i toppen, men vi sejlede vores eget løb og lavede en stabil serie. Vi vandt, fordi vi holdt nerverne i ro og troede på os selv," fortæller Peter Kirkegaard. Forsvarsmesterskaberne blev afviklet som en del af et åbent regionalt stævne i regi af det internationale militære idrætsforbund. I det regionale stævne vandt Finland foran Østrig og med danskerne på tredjepladsen. ■ /AF

Rusland og Kina spillede med musklerne

ØVELSE: Rusland afholdt i september deres største øvelse siden den Kolde Krig. Øvelsen gik under navnet "Vostok 2018", hvilket betyder "Øst 2018", og sammenlignes med øvelsen i 1981 under navnet "Zapad 81" (Vest 81). Vostok 2018 overstiger dog Zapad 81 både i forhold til antal soldater og øvelseterminium. Øvelsen foregik sammen med Kina og Mongoliet. Ifølge det russiske udenrigsministerium deltog knap 300.000 russiske soldater samt 36.000 køretøjer, mere end 1.000 fly og op til 80 skibe. Derudover deltog tropper fra Mongoliet. Øvelsens hovedfase blev afholdt den 13. september ved Tsugol i det østlige Rusland

kun cirka 200 kilometer fra, hvor grænserne mellem Rusland, Mongoliet og Kina mødes. Her blev de involverede styrker undervist i at afvise en simuleret offensiv fra vest. NATO-talsperson, Oana Lungescu, udtaler, at øvelsens størrelse er en tydelig indikation på, at man forsøgte at simulere en storskalakonflikt, og at størrelsen af øvelserrøret overgik, hvad Rusland først havde annonceret, da øvelser fandt sted i Barentshavet tæt på allierede. 87 observatører fra 59 lande, herunder en fra NATO's militære forbindelsesmission, deltog i øvelsen, for at sikre øvelsens transparens. ■ /CELC

Evaluering: Operation Fremdrift arbejdede for bedre samarbejde mellem stabene

Projektet Operation Fremdrift, der skulle styrke samarbejdet på tværs af stabene i Værnsfælles Forsvarskommando, er nu slut. Formanden for projektets styregruppe, brigadegeneral Peter Alexa, ser tilbage på Operation Fremdrift, der begyndte i 2016, og hvor der er sat punktum med en afsluttende rapport.

AF SUNE WADSKJER NIELSEN / VFK

EVALUERING **Spørgsmål:** En af Operation Fremdrifts primære mål var at styrke samarbejdet mellem stabene i Værnsfælles Forsvarskommando (VFK). Kan du give nogle eksempler på, hvorfor det er så vigtigt at styrke det tværgående samarbejde i VFK?

Svar: "Projektet begyndte, da VFK blev oprettet. Dengang sammenlagde vi Forsvarskommandoen med blandt andet de operative kommandoer og lavede en ny struktur. Det betød, at relationerne mellem stabene og kommandoer ændrede sig, ligesom vi skulle vænne os til, at vi nu alle var i én myndighed. Det medførte også et behov for at gøre tingene mere ensartet end hidtil, hvilket også afspejler sig i tankerne bag sagsbehandlerportalen."

Spørgsmål: Operation Fremdrift har udsendt to spørgeskemaer i 2016 og 2017 om udviklingen i VFK. Hvad fortæller besvarelserne om udviklingen i VFK?

Svar: "Hvis vi ser på spørgeskemaerne, er der for langt størstedelen af spørgsmålene sket en forbedring fra 2016 til 2017. Som eksempel fremgår det af svaret på spørgsmålet 'Vil du vurderer, at det generelle tværgående stabssamarbejde er forbedret i løbet af det sidste år?', at 83 procent finder, at dette er sket i varierende grader (dvs. fra 'i mindre grad' til 'i meget høj grad', red.). Det ser jeg som positivt og som et tegn på, at samarbejdet er blevet bedre. Det stemmer for resten også overens med min egen subjektive opfattelse. Jeg skal dog retfærdigvis også nævne, at der naturligvis ikke kan påvises en eksplicit og entydig sammenhæng mellem de anførte resultater og arbejdet i Operation Fremdrift. Andre faktorer har nok også påvirket resultaterne, herunder en generel større erfaring med den nye organisation og den justering

af roller for de tværgående stabene, der skete, mens Operation Fremdrift kørte."

Spørgsmål: En af Operation Fremdrifts resultater var oprettelsen af en sagsbehandlerportal. Kan du give et eksempel på, hvordan sagsbehandlerportalen kan gøre hverdagen nemmere for VFK's medarbejdere?

Svar: "Sagsbehandlerportalen samler de væsentligste oplysninger for medarbejdere i VFK ét sted. Der er for eksempel checklister i forbindelse med udarbejdelse af skriftligt materiale, links til hyppige spørgsmål samt ikke mindst en grafisk og interaktiv organisationsoversigt, der gør det nemmere at identificere samarbejdspartnere og ressourcpersoner i andre stabene. Projektet har endvidere højet opmærksomheden på, at bestemmelser for sagsbehandling bør være mere brugervenlige, hvilket helt konkret er afspejlet i forbindelse med efterfølgende revisioner af bestemmelserne. Alt dette er særligt relevant for nye medarbejdere, som på den måde kan komme hurtigere ind i de rigtige processer."

Spørgsmål: Hvis du skal pege på nogle ting i Operation Fremdrift, der er lykkedes godt, hvad vil du så fremhæve?

Svar: "Her vil jeg fremhæve, at arbejdet i arbejdsgrupperne har været ledet og styret af medarbejdernes selv. Dette er i tråd med projektets fokus på tillid og samarbejde. Arbejdsgrupperne har været selvkonstituerende og har løbende selv fremsat forslag til konkretisering og indsnævring af de forskellige indsatsområder. Der var således begrænset 'topstyring' af projekterne, idet kun de endelige forslag blev godkendt af styregruppen."

Spørgsmål: Hvis du skal pege på nogle ting i Operation Fremdrift, der er lykkedes mindre godt, hvad vil du så fremhæve?

Svar: "Et centralt element i projektet var kompetenceudvikling af de medarbejdere ('forandringsagenter' og 'ambassadører', red.), der var tilknyttet projektet fra de forskellige stabene. Disse forandringsagenter og ambassadører var dog udfordret ved at skulle løse opgaverne ved siden af havende og allerede travlt tjeneste. Ligeledes blev antallet af uddannede personer mindre end oprindeligt planlagt. Her kunne vi nok have haft et endnu større fokus på nyttiggørelsen af de udviklede kompetencer. Dette er nogle 'lessons learned', som vi også drøftede i styregruppen med blandt andet repræsentanterne fra de faglige organisationer."

Spørgsmål: Hvad synes du om navnet Operation Fremdrift?

Svar: "I starten syntes jeg, at det lød lidt spøjst – men med tiden vænnede jeg mig til det. Nu får det mig til at tænke tilbage på et spændende projekt med mange dygtige og engagerede medarbejdere." ■

FAKTA: Operation Fremdrift har fået økonomisk støtte fra Fonden til Udvikling af Statens Arbejdspladser. Brigadegeneral Peter Alexa gør nu tjeneste i Forsvarsministeriets Materiel og Indkøbsstyrelse.

Peter Alexa

KOMMENTAR

Veteraner har stærke kompetencer

Siden 1991 har over 32.000 danske soldater været udsendt én eller flere gange for Forsvaret. De udsendte har løst mange forskellige opgaver, i mange lande og under meget forskellige betingelser. Over 75.000 unikke udsendelser er det blevet til. Disse mange mænd og kvinder er Danmarks veteraner.

I den brede offentlighed afføder begrebet veteran forskellige reaktioner. Man kan af og til opleve, at alle veteraner bliver associeret med dem, der ulukkeligvis har fået alvorlige skader på sjæl eller krop.

Vi skal passe på vores sårede veteraner. Det er en vigtig opgave for Forsvaret og for samfundet. Derfor er der de senere år blevet gjort en betydelig indsats for at forbedre og professionalisere indsatsen. Og det er min opfattelse, at vi er nået langt.

Samtidig er det min opfattelse, at vi bør nuancere og udbygge vores forståelse af, hvad en veteran er. Faktum er, at veteraner er en bredt sammensat gruppe, og at de fleste er ressourcestærke.

For mig er veteraner kvinder og mænd, som har taget et aktivt valg om at lade sig udsende for Danmark. Det er som oftest unge mennesker, som med sund fornuft og mod har skullet træffe beslutninger i et fremmed miljø langt væk hjemmefra.

Størstedelen af veteranerne kommer hjem med overvejende gode oplevelser, brugbare erfaringer og styrkede kompetencer. Det er blandt andet derfor, at vi i Forsvaret ser det som en kvalifikation, at man har været udsendt.

Veteranerne fortjener den anerkendelse, der ligger heri. Derfor synes jeg, at vi sammen skal udbrede opfattelsen af vores veteraner som ressourcestærke og kompetente mennesker og dermed bidrage til, at samfundet får endnu bedre blik for, at mange veteraner er kommet hjem fra udsendelser med nye og stærke kompetencer.

Veteraner er en bredt sammensat gruppe, og på den vis et spejl af vores samfund generelt. En ting har de dog til fælles, og det er, at de har ydet en uselvisk og værdifuld indsats for Danmark, og fortjener respekt og anerkendelse herfor. ■

Foto: Sara Skytte

Bjørn I. Bisserup
forsvarschef
general

KOLOFON FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
Generallejtnant M.A.L.T. Nielsen
Viceforsvarschef

REDAKTØR:
Birgit Baunehej - vfk-i-kom06@mil.dk

KOMMUNIKATIONSEKSTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Niels Juels Gade 9-11
1059 København K
www.forsvaret.dk

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål til forsvarsavisen@mil.dk

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDEFOTO: Anders V. Fridberg
Redaktion afsluttet 27. september 2018
Copyright Forsvaret 2018

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er allet af anbefalinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

OPLAG: 26.100

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

Veteraner er stærke til at samarbejde på tværs og tænke i enheder.

Helene Djursø

VELKOMMEN HJEM:

”SAMFUNDET GÅR GLIP AF ET KÆMPE POTENTIAL, FORDI MAN IKKE VED, HVAD VETERANER KAN”

Stifter af ”Velkommen Hjem”

Helene Djursø undrede sig over, at der stort set kun var negative historier om veteraner, og dannede sammen med en række topledere fra erhvervslivet en forening, der hjælper tidligere udsendte videre i karrieren.

AF MICHAEL ORTZ CHRISTIANSEN / FOTO: SARA SKYTTÉ

KOMPETENCER

Psykiske lidelser og afskudte arme og ben.

Historierne om veteraner er ofte menneskelige tragedier, og de 10 procent (ifølge ISAF 7-rapporten ”Efter Afghanistan – rapport over soldaters psykiske velbefindende to et halvt år efter hjemkomst”) af de tidligere udsendte, som ifølge Veterancentret vender hjem med PTSD-lignende symptomer (posttraumatisk stress-syndrom), fylder meget i medierne.

Det skal de også, understreger Helene Djursø, der er initiativtager til foreningen ”Velkommen Hjem”. For det er vigtigt. Men hvad med alle de andre veteraner, tænkte Helene Djursø i 2015, da hun sammen med syv virksomheder besluttede sig for at begynde det pilotprojekt, der året efter blev til ”Velkommen Hjem”.

”Jeg tænkte, at der også måtte være en masse styrker hos veteranerne med alt det, de har prø-

vet. Og at samfundet går glip af et kæmpe potentiale, fordi man ikke ved, hvad de kan,” siger hun.

Mentorhjælp

Pilotprojektet bekræftede hende og samarbejdspartnerne i, at de kunne hjælpe, og at der var et behov hos de veteraner, som søgte et nyt arbejdsliv i det civile.

Så Thomas Woldbye fra Københavns Lufthavn, Søren Henriksen fra KMD og Peter Mogensen fra tænketanken Kraka, der nu udgør bestyrelsen i ”Velkommen Hjem”, besluttede sammen med Helene Djursø at gøre projektet mere permanent. Og ikke kun for soldaternes skyld.

”Veteraner kan varetage lige så mange poster i en virksomhed, som alle mulige andre kan,” siger Helene Djursø.

Foreningen tilbyder et todages kursusforløb med individuel afklaring og oversættelse af de militære kompetencer og efterfølgende mentorhjælp leveret af samarbejdspartnerne.

Jens Peter Udsholt er rådgivningschef i PFA Pension og en af mentorerne.

”Vi tilbyder støtte og erfaring til at lede veteranerne videre til et job, som passer dem. Vi bygger en bro til det netværk og den verden, som veteranerne ikke har været en del af,” siger Jens Peter Udsholt.

Alle mand skal med

Veteranerne har, oplever han, brug for hjælp til at oversætte de militære kompetencer.

”Forsvaret er én stor familie, hvor alle kender hinandens kompetencer. Så der er ikke brug for at fortælle, hvad man står for. Den verden har man ikke i det civile,” siger Jens Peter Udsholt.

Rådgivningschefen har via sine egne mentorforløb erfaret, at veteranerne kommer ud af Forsvaret med kompetencer, som kan bruges i det civile erhvervsliv, når det først forstås, hvad veteranerne kommer med.

”Veteraner er stærke til at samarbejde på tværs og tænke i enhe-

der. I det civile kan det ofte handle om at nå egne mål, men veteraner kommer med nogle menneskelige egenskaber, der handler om at få alle mand med over målstregen, hvilket er godt, når en proces skal styres, og en vare skal leveres,” siger Jens Peter Udsholt.

Skelner ikke

”Velkommen Hjem” er ikke sat i verden for at hjælpe traumatiserede veteraner. De er velkomne, men det er ikke formålet med foreningen, understreger Helene Djursø. Og der bliver stillet de samme krav til veteranerne, PTSD eller ej.

”Det store spørgsmål er, om veteranen er i stand til at bestride et job på almindelige vilkår,” siger hun.

Hvis han eller hun er det, så kan ”Velkommen Hjem” godt hjælpe, mener Jens Peter Udsholt.

Projektet sikrer, at de, der vil videre, kommer videre. Man behøver ikke at blive pensioneret i Forsvaret, bare fordi man begynder der som 18-årig. ■

VELKOMMEN HJEM

Er stiftet af de tre nuværende bestyrelsesmedlemmer samt Helene Djursø, der i øvrigt har skrevet bøger om social ansvarlighed og offentlig-private partnerskaber.

Hjælper veteraner med skiftet fra Forsvaret til det civile erhvervsliv.

Samarbejder med cirka 20 virksomheder, som leverer mentorhjælp til veteranerne.

Foreningen er finansieret af samarbejdspartnerne og flere fonde.

Ved udgangen af 2018 vil ”Velkommen Hjem” have hjulpet cirka 200 veteraner, hvoraf cirka 80 procent er kommet i arbejde.

Bogen ”At navigere i ukendt terræn” om erfaringerne i ”Velkommen Hjem” er netop udkommet.

Læs mere på velkommenhjem.net

"DER ER EN ENKELT, DER HAR SPURGT, OM JEG HAR PTSD"

Veteranen Jon Sarring er blevet mødt med meget personlige spørgsmål og heldigvis også et mentorforløb på sin vej fra Forsvaret til det civile erhvervsliv.

AF MICHAEL ØRTZ CHRISTIANSEN / FOTO: SARA SKYTTE

CIVILSK Ordet "veteran" skaber nogle associationer, der ikke altid er til ens fordel, når man rent faktisk er veteran og sidder til en jobsamtale.

"Det er lige før, man kan se, hvad de sidder og tænker," siger 34-årige Jon Sarring, der har været udsendt to gange. Og så kommer spørgsmålene: Har du været til psykolog? Hvordan har din familie det?

"Der er en enkelt, der har spurgt, om jeg har PTSD (posttraumatisk stressyndrom, red.), fortæller Jon Sarring. Hvad svarede du?

"Jeg svarede høfligt, at det har jeg ikke, og forklarede så, at langt de fleste veteraner kommer styrkede hjem fra udsendelse."

Styrket hjem

Jon Sarring understreger, at han ikke vil tale det faktum ned, at der kommer soldater hjem fra udsendelse med sår på krop og sjæl. Men personligt føler han sig styrket.

Den tidligere sergent forlod Forsvaret, fordi han ikke længere kunne forene livet med kæreste og to børn med endnu en udsendelse. De havde allerede undværet ham i alt for lang tid, da sønnen var nyfødt, og far tog til Afghanistan.

Tanken om et farvel til Forsvaret havde plantet sig i Jon Sarring nogle år inden afskeden, så han brugte sin opsparede uddannelse til at tage enkeltfag på HF og senere HD-grunduddannelsen på Copenhagen Business School (CBS). Så var broen til det civile bygget, troede Jon Sarring.

"Jeg havde måske en lidt naiv tanke om, at mulighederne stod åbne, når jeg havde eksamenspapirerne. Så kunne jeg netværke mig til resten, tænkte jeg. Så nemt var det ikke."

"Civilsk"

Nej, for hvordan forklarer man en virksomhed, hvad det er for nogle styrker, man tager med hjem fra Kosovo, Afghanistan og knap 11 år i Forsvaret? Jon Sarring havde brug for hjælp til at oversætte sine kompetencer.

"Det er faktisk meget simple ting, men ting, som vi fra Forsvaret ikke tænker på. Da jeg skrev mit CV, skrev jeg gruppefører eller sektionsleder, hvor jeg skulle have skrevet teamleder," siger Jon Sarring.

Var du bange for, at du ikke kunne bruges i det civile?

"Nej, men jeg var bange for, at jeg ikke kunne finde vejen derhen. Jeg var klar over, at jeg havde nogle kompetencer, som kunne bruges. Problemet var, at der blev spurgt meget ind til dem, og

Problemet var, at der blev spurgt meget ind til dem (kompetencer), og at jeg ikke kunne forklare det på 'civilsk'.

Jon Sarring, Veteran

at jeg ikke kunne forklare det på 'civilsk'," siger Jon Sarring.

Mentorhjælp

Han tog i februar 2017 kontakt til foreningen "Velkommen Hjem", der hjælper veteraner med overgangen til det civile. Det blev starten på et mentorforløb, som blandt andet gjorde Jon Sarring mere bevidst om, hvilke militære kompetencer han kan bruge i det civile. 10-15 ansøgninger, en række kaffemøder og godt 10 måneder senere fik Jon Sarring arbejde i en finsk IT-virksomhed. Især mentorforløbet har hjulpet ham på vej, understreger han.

"Der er ingen, der får et job eller netværk forærende. Det hele er drevet af personen selv, men hver gang, jeg har brug for sparring, har jeg en mentor, jeg kan ringe til." ■

JON SARRING

2018 - :
Customer succes manager,
Tieto Danmark

2013 - 2017:
Livgarden

2011 - 2013:
Jyske Dragonregiment,
udsendt til Afghanistan

2010 - 2010:
Protection team, Jægerkorpsset

2009 - 2010:
Sales Manager, Sportmaster

2007 - 2009:
Livgarden

2006 - 2007:
Sergentskole

2004 - 2006:
Butikschef, Outdoor-forretning

2003 - 2004:
Konstabel, Gardehusarregimentet,
udsendt til Kosovo

2002 - 2003:
Værnepligtig, Gardehusarregimentet

De fleste soldater kan arbejde selvstændigt, handle under pres og har en analytisk tilgang til tingene.

Mads Fejrskov, veteran

MENTOR HJALP MADS UD AF VAKUUM EFTER KRIGEN

Da Mads Fejrskov blev skuddt, sendte det ham ud i en lang afklaringsproces, som endte, hvor han ikke længere troede, det var muligt at komme hen.

AF MICHAEL ØRTZ CHRISTIANSEN / FOTO: SARA SKYTTE

REDDER Kun tre uger efter, at Mads Fejrskov fik studentereksamen i 2008, trak han i trøjen.

Derefter gik det slag i slag med udsendelse, uddannelse, en udsendelse mere og en karriere, der kunne fortsætte i længere tid i Forsvaret. Hvis ikke den skulle det, så havde Mads Fejrskov en plan.

"Jeg har altid tænkt, at jeg skulle være ambulanceredder, når jeg var færdig med Forsvaret," siger Mads Fejrskov godt 10 år efter, at han begyndte sin værnepligt.

Den plan så ud til at blive ødelagt, da han blev skuddt i venstre hånd i Afghanistan. Håndrodsknogler gik i stykker, og nerverne i hånden blev beskadiget.

Vakuum

Skaderne betød, at Mads Fejrskov ikke længere kunne sendes i felten.

Årene efter stod på operationer og genoptræning, indtil Mads Fejrskov i 2014 fandt ud af, at han ikke kunne fortsætte i Forsvaret.

"Jeg troede ikke længere, at jeg kunne blive ambulanceredder på grund af skaderne i hånden, så jeg vidste ikke, hvilken retning jeg skulle gå i. Jeg stod i et vakuum efter krigen uden at vide, hvad der skulle ske," siger Mads Fejrskov.

Den unge veteran blev i Forsvaret og var med til at uddanne andre soldater, mens han prøvede at finde ud af, hvad han skulle.

Dysekanon eller analyse

Mads Fejrskov savnede hjælp til afklaring. Til at finde ud af, hvad han ville, men også til at finde ud af, hvilke kompetencer han kunne bruge i det civile.

Den hjælp fandt han i foreningen "Velkommen Hjem", der i begyndelsen af 2016 så småt var gået i gang med arbejdet med at lette overgangen til det civile erhvervsliv for veteraner.

Han kom med i foreningens pilotprojekt med et afklarende kick-off

og et efterfølgende mentorforløb.

"Jeg lærte at fjerne fokus fra de konkrete kompetencer, såsom at jeg kan skyde med dysekanon eller samle maskingevær, for i stedet at fokusere på min personlige profil," siger Mads Fejrskov.

"De fleste soldater kan arbejde selvstændigt, handle under pres og har en analytisk tilgang til tingene," fortsætter han.

Falk-mentor

"Velkommen Hjem" pegede Mads Fejrskov i retning af, hvor han kunne gøre gavn i det civile, og i retning af en mentor, som har hjulpet ham ind i det, som, han troede, var lukket land.

"Jeg fik en mentor fra Falck, der vejledte mig i forhold til rekrutteringsprocessen og de fysiske test på ambulanceredderuddannelsen," fortæller Mads Fejrskov.

Testen blev klaret, og den 1. juni 2017 begyndte han som ambulanceredderlev. Et job, der ifølge Mads Fejrskov har mange ligheder med de opgaver, han udførte under sine udsendelser. Og så alligevel ikke helt.

"Lige meget hvad jeg står i, så har jeg oplevet noget, der er værre." ■

MADS FEJRSKOV

2017 -
Ambulanceredderlev,
Falck

2012-2017:
Instruktør, panserbataljonen
Jydske Dragonregiment

2010-2012:
Teamleder, panserbataljonen
Afghanistan / ISAF 12

2009-2010:
Teamleder, uddannelsesbataljonen
Kosovo / KFOR 21

2008-2009:
Værnepligt,
Jydske Dragonregiment

Ann-Christina Salquist og Axel Boisen står bag projektet "Udsendt af Danmark".
Foto: Tania Gibson

FAKTA

Den første historie blev lanceret på flagdagen d. 5. september.

De resterende 364 kommer drypsvis frem til d. 5. september 2019.

Der er planlagt en danmarksturné med udstillingen med foreløbigt 20 stop.

Projektet er finansieret af to anonyme fonde, Nikolai og Felix Fonden og Kronprins Frederiks og Kronprinsesse Marys Fond.

De interviewede personer er mellem 26 og 92 år.

Anledninger er mange: I år er det 70 år siden den første udsendelse, og når projektet slutter næste år, er det 70-året for Natos stiftelse og ti år siden den første flagdag.

NYT PROJEKT TAGER LIVTAG MED MYTER OM UDSENDTE

Et nyt projekt sætter ansigt og stemme på nogle af de mange danskere, der i de seneste 70 år har været udsendt af den danske stat. Her fortæller de udsendte deres personlige historier. Initiativtagerne håber, at projektet vil give den almindelige dansker et mere nuanceret syn på Danmarks udsendte.

AF MORTEN OLSEN

UDSENDT

Mange folk ser en veteran som én, der vender hjem fra krig med sår på sjælen og posttraumatisk stress (PTSD). Men virkeligheden er meget mere nuanceret end det. Derfor vil det nye projekt Udsendt Af Danmark fortælle 365 personlige historier om danskere, der har været udsendt. Sådan lyder det fra den ene af initiativtagerne til projektet, Ann-Christina Salquist.

"Der er rigtig mange, der tror, at en udsendt er en soldat, der skyder folk og bliver psykisk syg, men det er jo langt fra sandheden. Det er der desværre nogle, der oplever, men vi har jo også rigtig mange mennesker, der rejser ud for Danmark til krig, kriser og katastrofer, fordi de vil gøre noget for andre," forklarer hun.

Ann-Christina Salquist er direktør og partner i kommunikationsbureauet Salquist og Boisen, og så sidder hun i bestyrelsen i foreningen Folk og Sikkerhed. Og det er netop de to aktører, der står bag projektet. Ann-Christina Salquist har selv været udsendt til Afghanistan to gange for at arbejde med kommunikation for Forsvaret, og med projektet forsøger hun og kollegaen Axel Boisen at sætte ord på de udsendtes hverdag og oplevelser under udsendelserne.

"Vi er interesserede i den personligt oplevede fortælling. Hvad de oplevede, hvad de lavede, hvorfor de gjorde det, hvad de

res kone/mand sagde, da de fortalte, at de skulle udsendes, og hvad de skrev til dem om aftenen, før de gik i seng. Det kan alle jo forholde sig til, fordi vi alle er mennesker af kød og blod, der har følelser," forklarer Ann-Christina Salquist.

Historier på danmarksturné

Fortællingerne dækker hele perioden fra de første udsendelser til Gaza i 1948 og op til i dag og handler om danskere, der har været udsendt i landets tjeneste inden for en række forskellige områder. De udkommer i forskellige formater både som podcast, billedhistorier og artikler og findes på www.udsendtafdanmark.dk fra flagdagen d. 5. september i år.

Historierne vil også komme ud og møde danskerne på en lang danmarksturné med virtuelle fortællinger, der indtil videre har små 20 planlagte stop på vejen. Derudover er det muligt for skoler og uddannelsesinstitutioner at få besøg af udstillingen, ligesom der også er lavet undervisningsmateriale, som skolerne kan bruge.

En af de 365 personer, der fortæller sin historie i projektet, er Jens Graff. Han var i 2012 udsendt i 100 dage i Force Protection Team i Kosovo, der havde til opgave at bevogte Novo Selo-lejren, og han havde en god og lærerig oplevelse.

"Der er altid plusser og minusser ved en udsendelse, men jeg har fået bedste venner dernede, jeg har udviklet mig militært

og fået forståelse for, hvorfor folk reagerer, som de gør, og så synes jeg, at vores bidrag gav mening i den samlede opgaveløsning," forklarer han om sin udsendelse.

Han er meget glad for, at der nu kommer et nyt perspektiv på historien om de danske veteraner, for han mener også, at veteraner for ofte bliver en "sygeliggjort størrelse", som han udtrykker det.

De fleste føler, at de gør en forskel

Det samme siger chefen for Veterancentret, oberst Susanne Lund. Hun mener, at der med rette har været meget fokus på dem, der er kommet hjem fra militære udsendelser med psykiske lidelser og dårlige oplevelser i bagagen. Men hun minder om, at det stadig er et fåtal af dem, der er af sted.

"Når vi spørger dem, der har været udsendt, hvordan det har påvirket dem, fortæller 95 procent af de veteraner, der har besvaret undersøgelsen, at de har oplevet en personlig udvikling, fået faglige erfaringer og større selvtilid, siger hun.

Da hun satte sig i chefstolen for Veterancentret for et år siden, oplevede hun, at der var en berøringsangst for de gode historier internt i veteranverdenen.

"Jeg var overasket over, hvor enormt meget fokus vi havde på at undgå en dårlig sag. Vi var bange for historien om den PTSD-ramte soldat, der gjorde et eller andet, der sendte et dårligt signal, selv om der er så meget positivt at fortælle," forklarer Susanne Lund.

Hun har nu gjort det til en mærkesag at få de gode historier frem, og derfor er hun glad for, at der kommer fokus på nogle af dem i projektet Udsendt Af Danmark.

"Projektet fokuserer på det fantastiske, at man som individ vil bruge halve og hele år af sit liv på at tage ud i verden og gøre en forskel. Det, synes jeg, er enormt positivt," siger Susanne Lund.

Historierne ender i Rigsarkivet

Når Udsendt Af Danmark bliver rundet af efter et år, og de 365 historier har været Danmark rundt, så er det Ann-Christina Salquists håb, at historierne vil leve videre andre steder, for eksempel på et eller flere museer.

"Fortællingerne og de ting, vi samler ind undervejs på danmarksturnéen, bliver overleveret til Rigsarkivet. For det viser sig, at der er ingen, der har beskrevet Danmarks internationale indsats gennem de udsendtes selv. Man har kun kigget på chefers og politikeres holdning til det og talt om det politiske og ikke det personlige," forklarer Ann-Christina Salquist.

Hun tilføjer, at hun er utrolig taknemmelig for den velvilje, projektet har mødt, og de mange ærlige og åbenhjertige fortællinger, som Danmarks tidligere udsendte har bidraget med indtil videre. ■

Fortællingerne udkommer i forskellige formater både som podcast, billedhistorier og artikler og findes på www.udsendtafdanmark.dk.

PER VENDER NEDTUR TIL OPTUR

Fra otte års hjemløshed til fast arbejde og lejlighed med designermøbler. Det er historien om veteran Per Winther Clausen, der oven på flere selvmordsforsøg fik vendt sin livsbane.

TEKST OG FOTO: KAREN DARLIN / VETERANCENTRET

KOSOVO Lejligheden på Frederiksberg står knivskarpt. Her er ingen nullermænd i hjørnerne, endevæggen i stuen er beklædt med Montana-reoler, og cigarettene bliver skodet i Arne Jacobsens ikoniske askebæger. Den første tanke er næppe, at her bor en veteran, der endelig har fået en bolig efter otte års hjemløshed, og heller ingen kan se, at designikonerne er klunset og købt brugt. Men ikke desto mindre er det sådan, det forholder sig, for her bor veteran Per Winther Clausen i sit første hjem, siden nedturen fik grebet om ham, og han for første gang forsøgte at begå selvmord i 2009.

Påvirket af krigen

Den bogligt trætte Per sætter kursen mod Forsvaret efter et afbrudt gymnasieforløb. Her finder han en livsform, som passer ham godt, med masser af fysisk træning, faste rammer og gode kammerater. I 2001 siger Per ja tak til en udsendelse til Kosovo på KFOR hold 4.

"Det var ikke, fordi der var direkte krigshandlinger, men der var noget, der påvirkede os. Måske var det de sonderbombede omgivelser,

måske var det noden hos lokalbefolkningen. Måske var det det, at vi konstant gik rundt med skarpladte våben for hele tiden at være klar til at være klar."

Per kommer hjem klogere på verden, men også med en følelse af tomhed hjemme i trygge Danmark.

"Det var et stort eventyr, men der manglede noget, da jeg kom hjem."

Det "noget" fylder Per ud med arbejde, og han kører sit vognmandsfirma, mens han også passer sit job i Forsvaret. Samtidig køber han landbrug ved Ringkøbing.

"Jeg har altid arbejdet syv dage om ugen, men det blev meget, da kæresten ville hjem til Fyn. Her købte vi også hus i Assens. Så var meningen, at jeg skulle passe gården, forretningen og Forsvaret, og vi skulle bo på skift i de to huse."

Den store nedtur

Per kan ikke blive ved med at flytte gennem arbejdet. Hans parforhold går i stykker, og han flytter i lejlighed.

"Jeg drak heftigt og ønskede ikke at leve mere. Så jeg fyldte to magasiner til min 9 mm-pistol - det var egentlig ulogisk, for jeg havde jo kun brug for én kugle. Så satte jeg mig skidefuld ind bag rattet i min bil for at køre ud i skoven for at skyde mig selv. Men jeg kører i

grøften. Bilen blev totalskaded, og jeg blev taget af politiet."

Per får en dom på tre måneder for spirituskørsel, som han afsolner i Renbæk Statsfængsel.

"Da jeg kom ud igen, havde jeg intet. Jeg havde mistet min lejlighed og alle mine ting."

Fra herberg til herberg

Per pakker sin rygsæk og tager sydover på må og få. Han lever af småjobs og overnatter, hvor det nu kan lade sig gøre: Én vinter er det på badeværelset i en hotellejlighed, som var det eneste rum, der kunne varmes op.

"I januar 2014 stod jeg på Basel hovedbanegård. Der holdt et tog, hvor der stod København på, så jeg brugte mine allersidste penge på at købe en billet hjem."

Per lander i København uden en krone på lommen. De to første nætter overnatter han på Mændenes Hjem, hvor han sover med armen rundt om sin rygsæk, så ingen kan løbe med hans sparsomme ting.

Herefter går det fra det ene herberg til det næste. Dagene tilbringer han på jobcentret og biblioteket.

"Jeg blev et kendt ansigt på jobcentret. På et tidspunkt kom der en forbi, og han blev præsenteret for mig ved, at en jobkonsu-

lent spurgte, om han kunne bruge en alkoholiker. Så høje tanker havde jobcentret om mig. Men jeg gav ham hånden, og da han spurgte, hvornår jeg kunne begynde, så sagde jeg: "Giv mig tre minutter, så henter jeg min rygsæk." Han fortalte senere, at det var det faste håndtryk, som havde overbevist ham om, at han skulle tage mig."

Jobbet fører også en slags bolig med sig, for Per indretter sig i et tomt kontorlokale hos arbejdsgiveren med både vaskesøjle og weber-grill.

Endnu en nedtur

Det, der begynder at ligne stabilitet i Pers liv, bliver pludselig smadret på samme måde som Per, der sagesløst bliver overfaldet på gaden af en flok unge mænd.

"Så kaster jeg simpelthen håndklædet i ringen og forsøger at drikke mig ihjel med to flasker vodka og piller, men jeg vågner igen. Heldigvis giver en god ven mig en opsang, og jeg kommer i kontakt med veteranhjemmet i København, og så bliver der sat skub i min sag."

Det er også her, at Per møder Veterancentrets opsøgende rådgiver Hans Kirk.

"Min første tanke var, hvad jeg dog skulle bruge ham til. Men Hans havde planer, og han fik mig ind

på Lindevangens familieherberg."

Nu begynder en lang og slidsom kamp med jobcentret og kommunen, der næsten er ved at knække Per igen.

"Jeg har været 35 år på arbejdsmarkedet, og alligevel skulle jeg lære at skrive et CV. Jeg havde bare lyst til at tage rygsækken og tage langt væk, men Hans opfordrede mig til at blive."

Flagdag indvarsler optur

Den 5. september 2017 vender lykken for Per. Han får anvist et lejlighed, og rundt om hjørnet vender der tilmed et fast job i ISS på fuld tid.

"Det var fantastisk. Jeg er så glad for, at jeg for første gang i lang tid har et fast sted at bo."

Med en løn, der tikker ind på kontoen hver den første i måneden, har Per kunnet tilbagebetale den klatgæld, som han har haft hos venner og bekendte.

"På næste lønningdag har jeg for første gang en hel månedsløn. Så jeg går og overvejer, om jeg skal købe klædeskabe eller endelig få den PH 5-lampe, som passer perfekt til Montana-reolerne i stuen." ■

HJEMLØSHED BLANDT VETERANER

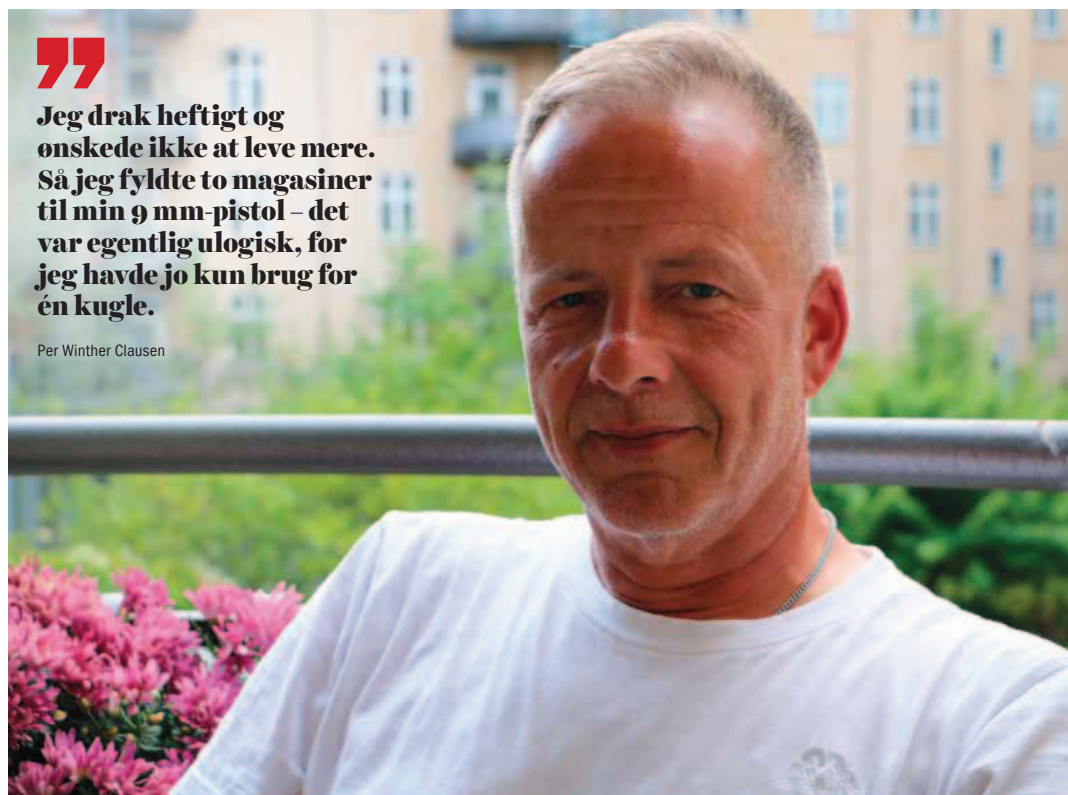
En kortlægning af hjemløshed i Danmark fra 2017 viste, at én procent af de hjemløse i Danmark er veteraner. 65 er mænd, og fem er kvinder.

Veterancentrets opsøgende rådgivere yder en indsats på gadeplansniveau for at hjælpe de veteraner, som er svært kontaktbare eller hjemløse.

De opsøgende rådgivere arbejder med de hjemløse veteraner på herberger, veteranhjem eller soldaterhjem, i skovområder, på banegårde eller på gaden.

De opsøgende rådgivere har et tæt samarbejde med relevante aktører som eksempelvis kommunale gadeplansmedarbejdere og sagsbehandlere, praktiserende læge eller speciallæge.

Langt om længe er der kommet ro på Per Winther Clausens liv efter en omtumlet periode som hjemløs.

Jeg drak heftigt og ønskede ikke at leve mere. Så jeg fyldte to magasiner til min 9 mm-pistol - det var egentlig ulogisk, for jeg havde jo kun brug for én kugle.

Per Winther Clausen

JOBPRÆMIE

Præmie på kr. 50.000 ved ansættelse af en skadet veteran.

Ordningen er gældende i perioden 2017-2019 og kan søges af både private og offentlige (ikke statslige) arbejdsgivere.

Ansættelsesforholdet skal have en varighed på 26 uger uden afbrydelse, og arbejdstiden skal være på minimum 15 timer ugentligt i gennemsnit.

Flyers og mere information om jobpræmien kan findes på veterancentret.dk.

Jeg kunne vågne og være i dårligt humør, men jeg forbandt det ikke med min udsendelse. Jeg tænkte bare, at sådan var det at være voksen.

Henrik Taka

Henrik Taka fik gennem en jobpræmie adgang til en læreplads hos guldsmed Ruben Svart. Det har givet ham mindre tankemylder og en tro på fremtiden.

"MAN KAN REJSE SIG, NÅR MAN ER FALDET"

Veteran Henrik Taka lever med følgevirkninger af en barsk udsendelse til Balkan. Nu finder han ro i sit arbejde som guldsmedelærling.

TEKST OG FOTO: KAREN DAHLIN / VETERANCENTRET

BALKAN Henrik Taka havde fundet sin rette plads som soldat, og han var glad for sit håndværk. Derfor havde han ingen betænkeligheder, da han i 1995 som 20-årig blev bedt om at tage en udsendelse som sygehjælper på Balkan.

"For mig var det at tage på mission ligesom at få sin eksamen." Den unge soldat ankom i begyndelsen af september, og allerede den 18. september brød helvede løs.

"De lokale soldater var ekstremt aggressive, og vi var fanget i krydsild mellem serberne og kroaterne uden mandat til at kunne handle." Særligt en hændelse rammer Henrik Taka. Han får at vide, at der vil komme sårede ind fra et område, hvor hans kammerat uheldigvis befinder sig.

"Jeg blev virkelig bange for, om min kammerat var ramt eller død.

I timerne indtil jeg fik vished om, at han var i god behold, gik der virkelig mange tanker gennem mit hoved."

Noget er forandret

Hjemme i Danmark oplever han, at noget er forandret i ham.

"Jeg kunne vågne og være i dårligt humør, men jeg forbandt det ikke med min udsendelse. Jeg kunne tænde af på et fingerknips. Jeg kunne ikke have det inden i mig."

Henrik Taka kommer i lære som elektriker og får en datter og en søn. I 2014 sker der en række ydre omstændigheder, der for alvor slår ham ud af kurs.

"Først dør min far, så bliver jeg opsagt fra mit arbejde, og for at det ikke skal være løgn, så går kæresten fra mig."

Henrik Taka begynder i be-

handling hos psykiater og militærpsykiolog, men på trods af det isolerer han sig, mens han desperat forsøger at opretholde en facade udadtil.

"Jeg gjorde alt for at skjule over for mine børn, at jeg ikke gik på arbejde, men min søn havde luret mig, for jeg havde jo joggingbukser på, når jeg afleverede ham i skole. Så en dag spurgte han: 'Far, må du gerne have joggingbukser på på arbejde?'"

På trods af indsatsen fra læge og psykolog fortsætter nedturen for Henrik Taka. Han får højeste dosis medicin af psykiateren, så han er konstant dojet. Han lader skægget stå og går sjældent i bad.

"Jeg føler mig som en fiasko, og jeg har fuldstændig mistet lysten til at leve, men det er jeg nødt til alene af den grund, at jeg har børn."

Ikke en mirakelkur

Vendepunktet indtræffer i 2017.

Henrik Taka har for vane at tage en kop kaffe i Stefansgade i København, når han har afleveret sine børn i skole. I samme gade bor der en guldsmed.

"Det bliver rutine at komme forbi hendes smedje, for jeg synes, at det er rigtigt spændende at komme der. En dag siger hun til mig, at nu skal jeg prøve det. Med det samme kommer der et næsten meditativt fokus. Jeg kan igen fordybe mig."

Desværre kan hun ikke tilbyde ham en læreplads, men det kan de hos guldsmed og juvelfatter Ruben Svart. Da guldsmed Anette Sjøgren Henriksen fra Ruben Svart første gang hører om hans militære baggrund, er hun bestemt ikke afskrækket.

"Jeg tænkte, at her er en voksen mand, der er militært disciplineret og kan finde ud af at møde til tiden. Her er en, man kan regne med, og et menneske med nogle gode værdier."

Henrik Taka bliver støttet af en jobpræmie, som virksomheder, der ansætter sårbare veteraner, kan få. Den er ikke så vigtig for Anette Sjøgren Henriksen, som fremhæver, at det er vigtigere at have fået en dygtig lærling.

"Vi er et sted med brede skuldre, og her er plads til alle. Vi er jo mennesker."

For Henrik Taka betyder lærepladsen mindre tankemylder og et fast holdpunkt – også selv om en læreplads ikke kan kurere hans traumer fra krigen.

"Det er sindssygt hårdt hver eneste dag, for det er ikke en mirakelkur. Men jeg har fået et liv, som jeg kan holde ud. Jeg skal ikke være sygemeldt resten af mit liv. Jeg har en stolthed, og jeg skal være et forbillede for mine børn og vise dem, at man kan rejse sig, når man er faldet." ■

GODE BEN OG SPOR I HJERTET

40 psykisk skadede veteraner på cykel, 700 kilometer og ni etaper fra Flådestation Frederikshavn til Kastellet i København. Det er de hårde facts om etapeløbet Ride4Rehab. Men Ride4Rehab var også fællesskab, glæde, eftertænksomhed og spor ind i hjertet. Forsvarsavisen ser tilbage på cykelløbet via Marias dagbog.

OM MARIA

Maria er tidligere oversergent ved Gardehusarregimentet. Hun var udsendt som gruppefører på ISAF Hold 9 og oplevede at være fører for nære kammerater og kollegaer, der blev dræbt og såret. Maria læser til ergoterapeut men er pt. sygemeldt på grund af psykiske eftervirkninger fra sin udsendelse.

RIDE4REHAB

Ride4Rehab var arrangeret af DIF Soldaterprojekt. Formålet med løbet var at give de deltagende veteraner med psykiske skader en unik og samtidig krævende udvikling og at skabe opmærksomhed på skadede veteraner. Derfor kørte Ride4Rehab gennem hele landet. Ride4Rehab blev kørt første gang i 2013, dengang primært for fysisk skadede veteraner.

1. etape: Frederikshavn til Aalborg

Maria: Turen gik fra Frederikshavn til Aalborg og strakte sig over 73 kilometer i blandet dansk vejr. Regnen fra de foregående dage medførte, at vi havde mere end 20 punktering, men det ødelagde hverken tempoet eller humøret. De sten, vi ikke punkterede på, kunne bruges til at gemme sig bag, når der var tissepause. Det er fordelene ved at være lille.

2. etape: Aalborg til Skive

Maria: Inden starten på 2. etape fik vi et par bevingede ord med på vejen af formanden for Socialdemokratiet, Mette Frederiksen. Hun holdt et brag af en tale og påpegede vigtigheden i at have fokus på, at der findes veteraner af begge køn. Dette rørte mig meget, og efterfølgende gik jeg hen og sagde tak.

3. etape: Skive til Holstebro

Maria: Feltet er sendt ud på 3. etape. Når vi kører, er vi delt op i to grupper, som kører henholdsvis 20 og 25 kilometer i timen i snit på hele turen. Det giver et godt flow, når vi er mere end 40 veteraner af sted på cyklen, og det bidrager til, at alle kan følge med, og at fællesskabet bliver stærkere.

4. etape: Holstebro til Nymindesgab

Maria: På 4. etape gik det i fuld fart med fint besøg af forsvarschef general Bisserup. Jeg havde fornøjelsen af ham som makker på noget af dagens tur, og mellem svedige cykelryttere iført lycra gik vi bare under navnene Bjørn og Maria. Det gjorde det dejligt uformelt.

5. etape: Nymindegab til Haderslev

Maria: Kongeetapen på 122 kilometer plus det løse fra den jyske vestkyst i Nymindegab og så bare sydøst mod Haderslev og Sydbank Park, hvor opgøret mellem SønderjyskE og Hobro IK var i fuld gang. Vi blev i kampens halvleg hyldet for vores indsats og for vores deltagelse i Ride4Rehab. En ret vild og grænseoverskridende oplevelse – på godt og ondt!

6. etape: Haderslev til Fredericia

Maria: En bjergetape efter dansk standard. De 50 kilometer blev tilbagelagt i højt tempo (særligt nedad), bagende sol og med masser af godt humør. Jeg er overrasket over, at selv om vi nu er kommet til sidste halvdel af turen, så har de fleste stadig gode ben, smil på læben og fællesskabet vokser og bliver stærkere.

7. etape: Fredericia til Antvorskov

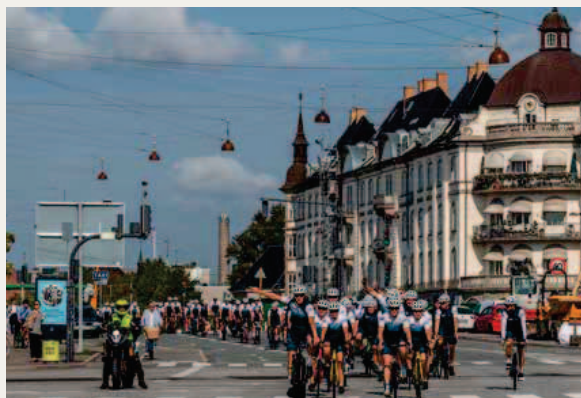
Maria: Fyn er fin, som man siger, og det gælder også på cykel, selvom jeg på dagens etape fik et reality check. Fordi jeg ikke kan mærke mine egne behov og i bedste mening bare kører på og er der for alle andre, så glemmer jeg at lade min egen energi og ressourcer op. Det betød, at jeg lige måtte ned og cykle bagved og have en "time-out" fra feltet. Det var super hårdt, lige da det skete, fordi jeg bliver ked af, at jeg ikke kan passe på mig selv. Men når det er sagt, så ser det evige positive drive i mig det som anerkendelse, omsorg og kærlighed fra dem omkring mig. Fordi de vil mig det bedste!

8. etape: Antvorskov til Høvelte

Maria: Det er mærkeligt at tænke på, det snart er slut! Men det er nu, drivet skal fastholdes, og fællesskabet skal bruges til at skubbe en videre.... Det her kan for mange blive en begyndelse på noget nyt!

9. etape: Paradekørsel. Høvelte til København. Flagdag. Afslutning

Maria: Sidste etape med mange vigtige og betydningsfulde personer. Statsministeren holdt morgentale, og den rørte mig. Det var for vildt, at Hjemmeværnet lod os køre grøn bølge fra Ryparken Station til Kastellet. Det bliver aldrig det samme at cykle i København igen!

10. etape: På egen hånd; det er nu, livet og virkeligheden begynder. Derfor er det også med stolthed, glæde og med smil på læben, at jeg kigger tilbage på de seneste ni etaper.

Maria: Det har været en overvældende, fantastisk, rørende, inspirerende, motiverende og til tider hård, men helt unik tur. En eventyrlig rejse, der har beriget mig med et fællesskab af enestående mennesker, der har delt en helt unik oplevelse sammen. En oplevelse, der har sat sig dybe spor i hjertet og uden at det skal misforstås efterhånden også mærkes en smule i røven efter alle de timer på sadlen!

DEN TIENDE FLAGDAG AFHOLDT

Fredericia
Foto: Kristian Brøndum

Den 5. september blev den tiende flagdag afholdt rundt om i landet. Forsvarsavisen har samlet billeder og ord fra dagen.

Thorvaldsens plads, København. Foto: Anders V. Fridberg

Skive. Foto: Heri Hammer Nielsen

Kastellet, København. Foto: Emma Kirketerp

Aalborg. Foto: Niels Porsbøl

Oksbøllejren. Foto: Lars Sørensen

Foto: Lars Bogh Vinther

Kaptajn Jacob

Udsendt til Operation Inherent Resolve Hold 7 på sin første udsendelse Telegrafregimentet, Haderslev Kaserne Deltog i flagdagsarrangementet i København

"Jeg har deltaget i kontingentparader før, men ikke i flagdag i København før. Jeg synes, det er positivt, at det er kommet i stand i 2009. At der er en markering og en officiel anerkendelse af de folk, der har været udsendt for Danmark. Men hvis vi ser på den her flagdag specifikt, så synes jeg, at der var nogle kritikpunkter. Flagdagen er netop for at hædre de folk, der har været udsendt, uanset om det er soldater eller folk fra beredskabskorpset, Udenrigsministeriet og Politiet og så videre. Men det var bare ikke det indtryk, jeg fik.

Vi stod over halvanden time i bagende sol, mens vi ventede på, at alle de prominente gæster og VIP's indfandt sig på deres stole i teltene. Det var lidt bagvendt. Især da vi fandt ud af, at de pårørende, der var mødt op, stod uden for afspærringen og stort set ikke kunne hverken se eller høre, hvad der foregik på pladsen (Thorvaldsens Plads i København, red.), selv om de blev adresseret i samtlige taler. Men når det er sagt, så var det nogle fine ting, der blev sagt i talerne. Derudover var det en fantastisk dag i København. Ikke mindst også fordi vi om formiddagen havde vores kontingentparade på Kastellet i solskin og nogle timer efterfølgende, hvor vi kunne sidde og nyde Strøget, få en kold øl og noget god mad. Det var fint."

Foto: Anders V. Fridberg

Flyverkonstabel Malene

Udsendt som mission planer til MINUSMA i Mali på sin første udsendelse Air Transport Wing, Flyvestation Aalborg Deltog i flagdagsarrangementet i København

"Det var mit første flagdagsarrangement. Det var fedt at stå til paraden og deltage i noget, jeg synes, er vigtigt, at

vi har. Nu var vi så heldige i år, at der ikke var nogen omkomne på nogen af udsendelserne. Men ellers er det vigtigt, at man kan mødes og mindes dem. Det er også vigtigt at hylde dem, der har lyst til at yde en ekstra indsats og tage ud til nogle af verdens brændpunkter for at gøre et godt stykke arbejde.

Det er fedt at mødes med dem, man har været udsendt med, og det er dem, man har været igennem det sammen med. Det er dem, der ved lige præcis, hvad man har stået i, hvilket ens familie derhjemme eller ens venner eller veninder ikke ved.

Det var nogle fine taler, der blev holdt, men det, der er i det for mig, er at se folk igen og mindes missionen, og jeg var da også stolt, da jeg stod derovre, og over at have været med i sådan en mission der. Det var en fed dag."

Foto: Karen Dahlén

Chefsergent Lars

Udsendt i 2018 til Kuwait og i 1995 til Bosnien. Veterancentret Deltog i flagdagsarrangementet i København

"Det var meget anerkendende at deltage i Flagdagen. Jeg ved godt, at jeg måske i kraft af min tjeneste i Veterancentret er opvokset i begrebet 'anerkendelse'. Faktisk tænkte jeg, da jeg modtog invitationen, at det var ærgerligt, at det er noget, man er blevet beordret til at deltage i, for jeg synes måske ikke, at det er et anerkendelsesperspektiv er den helt rigtige tilgang at beordre folk. Alle har jo travlt med deres opgaver, men jeg valgte at sige ja tak. Samtidig var jeg så heldig at være inviteret ind i Holmens Kirke. Det var enormt respektfuldt og satte en god stemning for resten af dagen ude på Slotsholmen og den efterfølgende reception. Folk sludrede, og når man som mig har arbejdet i Forsvaret i 40 år, så møder man altså mange andre gamle tosser, man kender, så det var en fantastisk dag. Dengang jeg var udsendt til Balkan i 1990'erne, havde man jo ingen veteranpolitik, intet Veterancenter, ingen flagdag. Der var ingen forståelse for, hvad man havde været igennem, og der var ikke rigtig nogen, der forholdt sig til, at man havde været væk i et halvt år. Og det er man blevet meget, meget bedre i Forsvaret til at anerkende. Så alt i alt var det en meget respektfuld og fantastisk dag.

KLUMME

Af Susanne Lund

Oberst, chef for Veterancentret

Mad, bad and sad

Midt i den skønneste og varmeste sommer, vi længe har oplevet, fik jeg en oplysning, der fik mit blod til at stivne og gav mig kuldegysninger. Jeg var på besøg i England for at fortælle om den danske veteranindsats, og under den formelle indledning fortalte en af de engelske mødedeltagere, at de britiske veteraner generelt bliver betragtet af befolkningen som "mad, bad and sad".

Det fik mig til at tænke over, hvordan i Danmark betragter veteraner. Jeg kender godt det indimellem medieskabte billede af en veteran: Det er en mand, der isolerer sig i skove og kolonihaver, og som har det bedst, når flugtvejen er klar. Forstå mig ret – der findes sådanne veteraner, men de er det absolutte fåtal. Faktisk ved vi fra hjemløsetællinger, at kun én procent af de hjemløse i Danmark er veteraner.

Vi ved også, at langt de fleste soldater kommer hjem med unikke erfaringer, og at de hurtigt finder ind i deres dagligdag herhjemme i Danmark efter deres mission. Vi ved sågar, at 90 procent er i arbejde mod 79 procent i baggrundsbefolkningen, og tre procent veteraner modtager en bistandsydelse mod syv procent i baggrundsbefolkningen. Vi ved også, at veteraner generelt set ikke har signifikant større risiko for selvmord sammenlignet med baggrundsbefolkningen. Så de danske veteraner har det bedre, end rygtet siger.

For mig personligt er det uhyre vigtigt, at de danske veteraner ikke bliver stigmatiseret. Omme bag begrebet veteran står rigtige mennesker. Mennesker, som det danske samfund og arbejdsmarked har brug for, og det er faktisk ikke så svært, for Danmarks udsendte mænd og kvinder er kommet hjem mere modne og indsigtfulde. Med erfaringer og kundskaber i bagagen, som danske virksomheder kan bruge.

Soldater kan blive meget syge af krig – fysisk og psykisk – det må vi aldrig glemme. Her har Forsvaret en særlig forpligtelse til at tage sig af de hjemvendte, for deres reaktion er en sund reaktion på usunde oplevelser.

Den hjælp, som vi skal tilbyde dem, skal primært bygge på solide forskningsresultater. Heldigvis har vi her på Veterancentret et videncenter, der skal gøre Forsvaret og resten af Danmark klogere på, hvordan vi støtter soldater, veteraner og pårørende bedst muligt.

Omkring 40 procent har ikke gavn af traditionel psykologbehandling. Det gælder ikke kun for veteraner, men også for andre danskere. Derfor skal vi hele tiden tilbyde andre behandlingsformer til de veteraner, der ikke opnår bedring ved samtalerapi hos en psykolog. Ofte har veteraner med psykiske efterreaktioner dårlig søvn og fy-

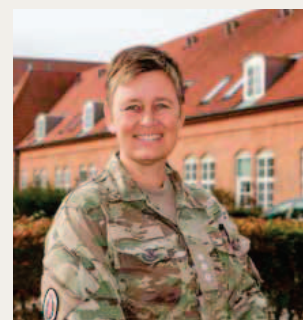
siske smerter. Derfor kan vi nu tilbyde dem søvn- og kropsterapi. Jeg ser også frem til, at vi om ikke så lang tid kan tilbyde virtual reality-eksponeringsterapi. Her bliver veteraner kontrolleret og trivsel ført tilbage til de traumatiske minder, der plager dem. Det er bestemt ikke blid terapi, men det har vist sig at være meget virksomt.

Jeg er meget bevidst om, at vi hele tiden skal se vores indsats efter i sømme, så de passer til behovene hos veteranerne. Der er forskel på de missioner, vi har sendt soldater ud til, og derfor er det ikke sikkert, at tiltag, der var gode for fem år siden, stadig er det. Vi skal hele tiden blive klogere, og det er en stadig igangværende proces her på Veterancentret, at vi vurderer nytten af de tilbud, som der er til soldater, veteraner og pårørende. En evalueringproces, der også har fokus i det netop indgåede forsvarsforlig, hvor det fremgår, at den samlede veteranindsats skal evalueres forventeligt i 2019.

Det betyder ikke, at vi er i mål. Vi fik den første veteranpolitik så sent som i 2010, så den målrettede indsats for, under og efter udsendelse, som vi udfører her på Veterancentret, er kun syv år gammel. Jeg mener, at Forsvaret er kommet langt på veteranområdet – det er vel også derfor, at centret er en efterspurgt samarbejdspartner blandt vores udenlandske pendanter – i mål kommer vi nok aldrig helt.

Vi skylder vores veteraner en solid håndsrækning og professionel støtte, så de kan komme godt videre. Det er uanset, om de fortsætter i Forsvaret eller i det civile. Det er dét, Forsvaret har Veterancentret for, og mine over 100 medarbejdere landet over arbejder hver eneste dag for at støtte bedst muligt op om denne opgave.

Det må aldrig blive sådan, at de danske veteraner ikke kan stå stolte frem over deres indsats. De danske veteraner er ikke hverken "mad, bad and sad". De er en mangfoldig gruppe – få er blevet syge af deres udsendelse, de fleste er kommet hjem med endnu mere at byde på.

Oberst Susanne Lund Foto: Veterancentret

Den grønlandske redningshelikopter, som bliver drevet af Air Greenland på vegne af det danske forsvar, er landet i fjeldet for at undsætte en forsvunden fjeldvandrers med brækket ben i et af øvelsesscenarierne i øvelse ARGUS.

FRANSKMÆND VIL ØVE I ARKTIS

Franske og danske fly og skibe har i starten af september sammen øvet eftersøgning og redning i Arktis i øvelsen Argus. Det er planen at gentage øvelsen årligt.

TEKST OG FOTO: STEFFEN FOG / VFK

REDNING En forsvunden videnskabsmand ved bræen. En sunket jolle med fire personer om bord. En bortkommen fjeldvandrers med brækket ben. En forsvunden gummibåd fra et krydstogtskib. Det var blot nogle af scenarierne, som de deltagende fly, skibe og helikoptere fra henholdsvis det danske og det franske forsvar skulle deltage i under SAR-øvelsen (Search and Rescue) Argus i begyndelsen af september i Grønland.

Øvelsen blev gennemført efter ønske fra Frankrig, der på grund af den øgede interesse og aktivitet i Arktis, blandt andet fra franske krydstogtskibe, har ønsket at stifte nærmere bekendtskab med grønlandske farvande og fjeldområder. Franskmændene vil gerne lære af de danske skibs- og flybesætninger, hvordan man foreta-

ger eftersøgning og redning i og omkring det enorme, vidtstrakte og øde Grønland, som samtidig er præget af voldsomt vejr og barske betingelser.

“Franskmændene har en interesse i at lære at operere her, og derfor har de taget fat i os og spurgt, om vi kan hjælpe dem med de erfaringer, vi har heroppe,” siger kommandørkaptajn Jakob Rousøe, chef for operationssektionen, Arktisk Kommando.

Men han understreger, at Danmark også får noget ud af øvelsen.

“Vi kan se, at begge parter lærer af hinanden, og hvordan vi hver især normalt kører vores operationer. De franske eftersøgnings- og redningsfolk, som besøger os her, har nogle erfaringer fra deres normale operationsområder i for eksempel Middelhavet og Atlanten, og det ser ud til, at der er rigeligt af forskellige erfaringer, som vi

kan udveksle med hinanden. På den måde bliver vi alle sammen bedre til det, vi gør,” slår Jakob Rousøe fast.

Han forudser også, at man vil se flere franske skibe og fly komme til Grønland og Arktis i takt med den generelle øgede globale interesse for Arktis.

“Det er i hvert fald meningen, at den her øvelse skal gentages en gang om året fremover, og jeg forventer, at vi vil bygge flere scenarier og opgaver på øvelsen efterhånden og også se, at større og større enheder vil deltage,” siger han.

Fransk overraskelse

Det står klart for både franskmændene og deres danske kollegaer, at de franske besætninger er udfordrede i det for dem anderledes miljø.

“Det er meget svært at finde folk i de enorme land- og havområder, som Grønland består af. For eksempel i skærgårdsområderne

med alle de skær og øer. De skibbrudne kan være hvor som helst, og det tager lang tid at eftersøge dem,” siger Damien Dubois, en fransk forbindelsesofficer der kommer fra den franske flådes maritime hovedkvarter for Atlanterhavet, CECLANT (Commandant en Chef pour L’Atlantique), der som sådan er tilknyttet den franske redningstjeneste. Han var inviteret med på øvelsen som observatør, blandt andet om bord på det danske eftersøgningsfly.

Noget af det, som har overrasket franskmændene allermost, er, hvor stort Grønland er, hvor enorme land- og havområder der er, de store afstande og isen på havet.

“Jeg er fuld af respekt for den kundskab og kompetence, som det kræver at navigere skibe rundt i dette isfyldte hav. Det kræver virkelig lokalkendskab og øvelse,” siger Damien Dubois.

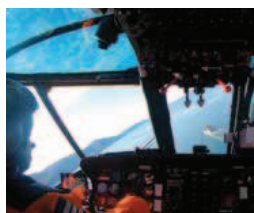
“Jeg er rigtig glad for denne mulighed for at øge vores samarbejde og udveksle erfaringer med Danmark. Det er meget nyttigt for os at få de her erfaringer, for vi er ikke vant til at operere nordligere end 50. breddegrad. Det er for eksempel nyttigt i forbindelse med, at flere og flere krydstogtskibe med franske passagerer kommer til Arktis. Det er vigtigt for os, at vi ruster os selv til at kunne hjælpe og assistere her i Arktis,” siger Damien Dubois.

Han regner bestemt med, at Danmark fremover vil kunne rekvirere hjælp fra Frankrig, hvis der bliver brug for det i Arktis.

“Det er bestemt min forventning, at vi vil kunne bistå Danmark med enheder (skibe og fly, red.), hvis der bliver brug for det for eksempel i redningsaktioner i Arktis,” siger Damien Dubois. ■

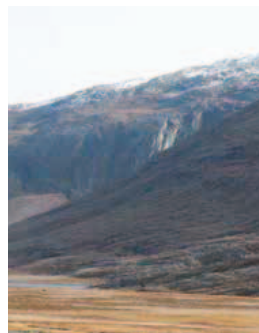
Den forsvundne fjeldvandrers i øvelsesscenariet undsættes af redningsmandskabet

Den franske inspektionskutter "Fulmar" set fra den grønlandske redningshelikopter

En af de discipliner, som blev øvet under øvelse Argus, var hoist fra helikopter til skib i rum sø, her hoist fra den grønlandske SAR-helikopter drevet af Air Greenland på vegne af det danske forsvar til inspektionsfartøjet "Knud Rasmussen"

En af de ting, som gør eftersøgning og redning i Grønland ekstra svært og udfordrende, er størrelsen af land- og havområderne i Grønland. Grønlands landareal er over 2,1 mio. kvadratkilometer, svarende til omkring tre gange Frankrigs areal eller 50 gange Danmarks areal. Meget af landarealet er dækket af Indlandsisen, men selv det isfri landområde er stort – nærmere bestemt på størrelse med Norge.

DELTAGENDE ENHEDER I ØVELSE ARGUS

Challenger-fly (DK)

Falcon 50-fly (FR)

Sikorsky S-61 helikopter (DK)

Inspektionskutteren "Fulmar" (FR)

Inspektionsfartøjet "Knud Rasmussen" (DK)

FRØMAND LIGHTYEAR:

SAMMEN ER VI ET STÆRKT VÆRKTØJ

NIGHT HAWK 2018

Night Hawk er en øvelse for specialoperationsstyrker. Enheder fra ni forskellige lande ud over Danmark deltog, herunder USA, Tyskland, Finland, Holland, Polen, Schweiz, Østrig, Belgien og Litauen.

Ud over specialoperationsstyrkerne fra Jægerkorpset og Frømandskorpset deltager også enheder fra Søværnet, Flyvevåbnet og Hæren. Hjemmeværnet støtter også øvelsen.

Et af scenarierne under Night Hawk er et gidseldrama om bord på en kapret færg. Frømand bliver indsat for at befri gidslerne og tage fjenden til fange. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste.

Specialoperationsstyrker og Forsvarets øvrige styrker er gensidigt afhængige af hinandens kapaciteter. Under øvelsen Night Hawk træner de netop samarbejde.

AF EMMA KIRKETERP / VFK

ØVELSE Et konfliktramt og uroligt område. Fjenden opbygger styrker og smugler våben, ammunition og sprængstoffer ad søvejen og ad landvejen.

Det er scenen for øvelsen for specialoperationsstyrker, Night Hawk, der foregik i slutningen af september.

Specialoperationsstyrker er først i konfliktområdet. Jægerkorpset og Frømandskorpsets soldater – kaldet operatører – har til opgave at angribe fjendens tilholdssteder, overtage kontrollen med disse mål og de fjendtlige aktører og desuden indhente efterretninger.

Støtte fra værnene

Omkring 1.800 soldater, ni fly, 28 helikoptere og flere sejlede enheder fra 10 forskellige nationer delta-

ger i øvelse Night Hawk. Det er med andre ord ikke kun specialoperationsstyrker, der træner, men også samarbejdet med Forsvarets andre styrker bliver prøvet.

”Specialoperationsstyrker kan meget med meget lidt, men i kortere tid. Derudover er vi små enheder, som ikke indeholder egne fly, helikoptere eller skibe, så vi er afhængige af tværfagligt samarbejde,” påpeger Lightyear.

Han er frømand og arbejder under Night Hawk i øvelsesledelsen og har blandt andet lavet øvelses-scenarierne for de maritime task groups. Det er de specialoperationsenheder, der gennemfører operationerne og indeholder operatørerne. Derudover koordinerer Lightyear med de enheder fra Søværnet, Flyvevåbnet og Hæren, som deltager i øvelsen.

”Værnene har en række enhe-

der, som understøtter vores operationer, og samtidig understøtter specialoperationsstyrkerne de andre værn operationer, for eksempel så værnenes styrker kan komme sikkert i land, efter vi har sikret eksempelvis en havn,” forklarer Lightyear.

Skridet for deployering

Ifølge chefen for operationssektionen i Jægerkorpset, major Claus, er øvelsen en vigtig mulighed for at træne samarbejde mellem de værn og specialister, som operatørerne udsendes med. De omfatter blandt andet sprogofficerer, militærjurister, forbindelsesofficerer, efterretningsspecialister og udenlandske samarbejdspartnere samt mandskabet fra Flyvevåbnet, der gør det muligt for jægersoldaterne – og deres køretøjer – at blive indsat fra luften.

”Til daglig laver vi taktisk træning med besætningen på flyene, får vores køretøjer om bord og springer med faldskærm. Men under Night Hawk får vi øvet det i et scenarie, og det er sidste skridt på eskalationsstigen før en deployering med for eksempel Flyvevåbnet på en skarp mission,” siger major Claus og fortsætter:

”De friktioner, som specialoperationsstyrker er dygtige til at overvinde, og som opstår under krig og andre indsættelser, kommer også under sådan en øvelse, så dem bliver vi også trænet i.”

Stærkt værktøj sammen

Øvelsens formål er således at finde måden, som specialoperationsstyrkerne og Forsvarets andre styrker – hvad enten det er skibe fra Søværnet, fastvingede fly eller helikoptere fra Flyvevåbnet

eller enheder fra Hæren – bedst samarbejder på. Det handler om at udnytte styrken ved de enkelte enheder til gavn for den fælles opgaveløsning.

”Den helt store læring for os i sådan en øvelse som Night Hawk er, at vi er gensidigt afhængige af Flyvevåbnet,” siger Claus fra Jægerkorpset.

Lightyear fra Frømandskorpset peger også på netop denne afhængighed som en vigtig erkendelse under en øvelse som Night Hawk, hvor frømand træner sammen med både helikopterbesætninger fra Flyvevåbnet og skibsbesætninger fra Søværnet.

”Jeg oplever, at der er accept og respekt for hver enheds kompetencer. Og når vi putter dem sammen, har vi et stærkt værktøj,” siger Lightyear. ■

AFGHANSKE HUNDE OG HUNDEFØRERE SKAL KUNNE SELV

Afghanske hundeførere træner med deres hunde til selv at kunne løse opgaven med at patruljere på Hamid Karzai International Airport. Målet er, at de vil være i stand til at finde eventuelle sprængstoffer uden støtte fra koalitionsstyrker.

TEKST OG FOTO: NIKLAS BAY / PRESSE- OG INFORMATIONSOFFICER, RESOLUTE SUPPORT MISSION

HUNDE Da hundeføreren Klaus var udsendt til Afghanistan i 2016 fik han til opgave at sætte et træningsprogram af afghanske hundeførere i gang. Siden har amerikanske soldater overtaget træningsopgaven, men Klaus, som igen er udsendt til det krigshærgede land, besøger ofte det afghanske hundebidrag i Hamid Karzai International Airport sammen med sin sikringsmand Daniel og kombihunden Obelix. De tre udgør sammen et såkaldt Military Working Dog (MWD) team.

En normal træningsdag for de afghanske hundeførere og hunde består ofte i, at de søger efter sprængstoffer blandt containere, projektorer og andet materiel i den afghanske lufthavn.

"De træner både lydighed og afsøgning af sprængstoffer. Det er ikke kun uddannelse af hund men mindst lige så meget hundefører, der er fokus på. Det er et lidt specielt arbejde, da det er en kulturændring, at afghanere skal samarbejde med en hund. Før brugte afghanere hunden til slagsmål

og som vagthund, den var ikke anset som et kæledyr eller en operativ genstand. Derfor skal afghanerne lære at anvende hunden og se den som en ven og samarbejdspartner," fortæller Klaus

De amerikanske rådgivere har også lært de afghanske hundeførere om sundhed for hunden. Heriblandt lærer afghanerne om emner som førstehjælp, hvordan man tager temperatur på en hund, og hvad temperaturværdierne skal ligge på under arbejde og under afslapning.

"Det er vigtigt, at hundeførerne ved, om hunden har for høj temperatur, hvordan man afhjælper for høj temperatur, og hvornår hunden skal bruge en pause. De lærer også, hvordan man får et personligt forhold til hunden. Det er noget, som alle, der ejer en hund, burde lære. Man lærer også at se, hvornår hunden er sund og rask, for har du ikke en sund hund, har du heller ikke en hund, der virker arbejdsmæssigt," pointerer Klaus.

Til dagligt bor de afghanske hunde hos de amerikanske rådgivere. I august blev hundene overdraget til afghanerne selv, og under tilsyn fra de amerikanske rådgive-

re er de afghanske hundeførere så ansvarlige for hundene.

"Der planlægges på at bygge kennelfacilitet til otte hunde med vand, aircondition og varme – alt, hvad vi ville finde i en kennel hjemme i Danmark. Der er allerede bestilt endnu en hund, og når kennelen er bygget færdig, planlægges der på at købe yderligere to patruljehunde. En ting er at vende mindst på manuelt niveau, men den afghanske ledelse skal også støtte op og finansiere projektet. Hvis det sker, så tror jeg på, det kan blive en succes," fastslår Klaus.

Sprængstof er dagligdag

For Klaus, Daniel og hunden Obelix er sprængstof dagligdag. De træner og patruljerer i den afghanske lufthavn og lejr ved Hamid Karzai International Airport (HKIA), og arbejdsdage bliver aldrig rutine, da operationsmønstret varieres. På den måde kan andre ikke regne ud, hvilke områder der afsøges hvornår.

"Vi patruljerer og søger efter sprængstoffer i på forhånd aftalte bygninger og områder, og vi er på kald i alle døgnets 24 timer.

Oftest bliver vi tilkaldt, når et køretøj ankommer uanmeldt, eller der er observeret et mistænkeligt køretøj," fortæller Klaus.

Han har indtil nu ikke fundet noget sprængstof, men det er efter hans mening godt, da han tror på, at arbejdet har en præventiv effekt. En af de opgaver, som de afghanske hunde og hundeførere i fremtiden skal løse, er at afsøge køretøjer for sprængstoffer. Det er en opgave, som det danske Military Working Dog team løser dagligt.

"Et amerikansk pansret køretøj med tungt maskingevær på den ene side og Daniel på den anden side af køretøjet sikrer mig, mens jeg arbejder," fortæller Klaus.

Han afsøger altid selv køretøjet, inden han bruger sin hund Obelix. Hvis der er mistanke om, at der er sprængstof på køretøjet, melder Klaus det til kommandocentralen, hvorefter området bliver evakueret, vejene lukkes, og et afghansk bombehold tilkaldes.

Til trods for de mange farer, så mener både Klaus og Daniel, at de er godt uddannet til opgaven, de skal løse. Det danske MWD-team er udsendt af Flyvevåbnet. ■

HUNDEFØRER

Korporal Klaus

Tjenestealder: 25 år som hundefører.

Tjenestested: Helicopter Wing, Eskadrille 660 – MWD.

Tjenestehund: Obelix med identifikationsnummer 337 er en malinois på syv år. Klaus har haft Obelix siden hunden var otte uger gammel. Når Obelix pensioneres, kan Klaus købe ham fri til privat bopæl.

Obelix er trænet til at finde mennesker, alle militære sprængstoftyper og hjemmelavede stoffer. Derudover er Obelix trænet i at standse mennesker, der flygter, samt til at angribe.

GUARDIAN ANGEL

Korporal Daniel

Tjenestealder: 4 år.

Tjenestested: Helicopter Wing, Eskadrille 660 – Air Mobile Protection Recovery

Daniel har en labrador derhjemme og er uddannet civil livvagt.

NYE PANSREDE MANDSKABSVOGNE LEVERET

PIRANHA 5

Den 12. september modtog Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse de første Piranha 5 mandskabsvogne.

Anskaffelsen af de nye pansrede mandskabsvogne er et af Hærens største projekter, og omfatter købet af 309 Piranha 5 pansrede mandskabsvogne til levering i perioden 2018-2023.

Vognene opbygges og produceres i seks grundlæggende varianter; infanteri-, ingeniør-, kommandostations-, mekaniker-, ambulance- og mortérvarianten. Der vil inden for visse varianter være forskellige konfigurationer afhængig af, hvilke operative enheder der skal anvende dem.

Fælles for alle varianterne er, at de udstyres med Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk (HTK).

Alle Piranha 5 får mulighed for montering af ringmount (til at montere våben på), og de fleste vil være forberedt til montering af stabiliseret våbenstation.

AF CAMILLA ADAMS / FMI

LEVERING I september tog generallojtnant Flemming Lentfer, direktør for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), imod første batch på seks ud af i alt 309 Piranha 5 hos producenten Mowag i Schweiz. Det er dog kun startskudtet, for i løbet af i år leveres der 32 Piranha 5 til Forsvaret fordelt på tre varianter, herunder 28 infanterivogne, to ingeniørvogne og to mekanikervogne. Derefter vil producenten levere mellem fire og otte nye køretøjer om måneden i 2019.

De første Piranha 5 tilgår Hærens Kamp- og Ildstøtcenter (HKIC) samt Trænregimentet (TRR), som skal i gang med både brugeruddannelse og gennemførelse af faglig uddannelse ved 3. Vedligeholdelsesbataljon i begyndelsen af 2019. Forventelig

vil de første køretøjer tilgå den operative struktur i marts/april 2019, når de logistiske og uddannelsesmæssige forudsætninger er til stede. Derefter vil der ske en fortsat udlevering til de enkelte myndigheder efter Hærens udleveringsplan.

Nye varianter

De seks køretøjer, der nu er overdraget fra Mowag, skal i løbet af efteråret blandt andet anvendes til test af ny våbenstation og til gennemførelse af test i forbindelse med diverse sikkerhedsmæssige godkendelser inden udlevering til de operative enheder.

Samtidig arbejdes der på færdiggørelsen af yderligere varianter af Piranha 5. Allerede i løbet af dette efterår vil der blive gennemført verifikations- og brugertest på mekaniker- og ambulanceversionerne med såkaldt design freeze

inden udgangen af året. Design freeze betyder, at der herfra ikke længere kan foretages ændringer på vognene, og at det ønskede design er indfriet. Tilsvarende vil der i første halvår af 2019 blive gennemført verifikations- og brugertest på kommandostation- og mortérversionerne. Det betyder, at Mowag i løbet af andet halvår 2019 er klar til at gå i fuld serieproduktion af alle varianter.

Mekanikerne er på forkant

Også på uddannelsessiden går det efter planen, hvor mekanikerinstruktører fra 3. Vedligeholdelsesbataljon netop har færdiggjort et omfattende fabrikkursus ved Mowag i Schweiz. Kurset begynde dette forår, hvor mekanikerinstruktørerne gennem fire uger blandt andet skilte vognene ad for at lære alt om systemer og komponenter bag de pansrede pla-

der. I september vendte de tilbage til Schweiz i to uger for at færdiggøre kurset. Her skulle de gennemgå de elektriske dele og diagnosticering af fejl samt afrunde ved at kvalitetssikre al dokumentation på de højteknologiske mandskabsvogne. Den tidlige uddannelse af mekanikerinstruktørerne skal skabe forudsætning for, at instruktørerne fra begyndelsen af det nye år kan uddanne mekanikerne rundt omkring i Danmark.

Personel fra Vedligeholdelsesniveau II bliver tilsvarende uddannet på fabrikkursus i 2018. Ved udgangen af 2018 og i begyndelsen af 2019 leveres første del af reservedelsspakken, specialværktøj og testudstyr med henblik på gennemførelse af den faglige uddannelse, men også for at understøtte driften ved de enheder, hvor Piranha 5 bliver implementeret i 2019. ■

DE FØRSTE LASTVOGNE ER KLAR TIL BRUG

Frem mod 2023 vil Forsvaret modtage omkring 950 nye lastbiler. De første er kommet.

AF CAMILLA ADAMS / FMI

SCANIA Det så rigtig godt ud, da de 22 nye Scania-lastvogne var linet op til modtagelsesceremonien den 14. september 2018 på Flyvestation Skrydstrup. Lastvognene her er kun begyndelsen, for frem til 2023 modtager Forsvaret omkring 950 både vej- og terrængående lastvogne.

I løbet af 2018 leveres der i alt 72 nye vogne fra Scania, og fra det nye år tager det fart, hvor der vil blive leveret omkring 10 lastvogne om måneden. De kommercielle vogne leveres i henholdsvis grøn og sort. De sorte lastvogne er beregnet til logistikopgaver mellem FMI-depoter (Forsvarsmateriel- og Indkøbsstyrelse), mens de grøn-

ne lastvogne skal køre ved de operative myndigheder.

En fleksibel flåde

Rejsen frem til den første levering af lastvogne har været lang, men det har været en konsekvens af ønsket om at sikre, at FMI i forhold til det civile marked muligheder kunne få det bedste materiel. Brugere i Forsvaret har mange forskellige behov til en lastvogn, og det var vigtigt at sikre, at den kommende lastvognsflåde kunne opfylde alle behovene.

Derfor er lastvognene fra Scania bygget på et modulprincippet, hvor vognene primært kommer til at virke som en bærende platform for den kapacitet, den udstyres med til den givne opgave. En sådan kapacitet kan eksempelvis være en con-

tainer med specialudstyr. Ved brug af modulærprincippet fastlåses lastvognene derfor ikke til bestemte arbejdsopgaver, hvorfor de 950 nye lastvogne kan løse de samme opgaver, som før krævede en lastvognsflåde på 1.300 vogne. Det giver en større effektivitet og en bedre udnyttelse af flåden samtidig med, at driftsomkostningerne mindses.

Beskyttede lastvogne

I 2020 forventes den første levering af de terrængående og beskyttede lastvogne. I samarbejde med Scania arbejder projektkontoret i FMI på højtryk for, at den nye terrængående flåde vil være opdateret med den nyeste teknologi og den bedste beskyttelse med fuld såkaldt government furnished equipment (det vil

sige de danske modifikationer af køretøjet), så soldaterne får optimale vilkår for deres opgaveløsning. Den terrængående flåde skal indgå side om side med den nuværende MAN HX- og SX-lastvognsflåde.

Udfasning

I takt med leveringen af de nye lastvogne fra Scania vil den gamle lastvognsflåde blive udfaset. Selv om den gamle flåde har gjort det godt, gælder det for de fleste af vognene, at de er slidte og ikke i alle tilfælde lever op til FMI's krav. ■

FAKTA

Der indkøbes i alt cirka 950 både vej- og terrængående lastvogne, som vil blive leveret til Forsvaret i tiden frem til år 2023.

Anskaffelsen af den nye lastvognsflåde er sket som en del af FMI nye kategoriprogram inden

for hjulkøretøjsområdet, som muliggjorde, at såvel vejlastvogne som terrængående lastvogne blev samlet i ét udbud.

Testprogrammet i anskaffelsen af den nye lastvognsflåde var et af de mest omfattende i indkøb af nye køretøjer til

Forsvaret. Lastvognene blev presset til det yderste, hvor de blandt andet tilbagelagde mere end 2.000 kilometer på landevejene og i terrænet, samt gennemgik grundige tests på øvelsesbanen. Her blev eksempelvis afprøvet vognenes klatreevner og igangsætning op

ad skråninger med maksbelastning. Vil du vide mere om anskaffelsesprocessen af nye lastvogne til Forsvaret, det omfattende testprogram samt brugerinddragelsen - så se filmen "Optimering af FMI indkøbsorganisation" på FMI's LinkedIn-profil.

Det nye garageanlæg skærer sig igennem den gamle bygningsmasse og har nem adgang via store porte i begge ender af bygningen.

Det er nødvendigt med god plads, når Forsvarets længste vogntog skal inspiceres

SVÆR TRANSPORT FÅR TOPMODERNE VÆRKSTED

I 55 år har Dyrby Vestergård på Holstebro Øvelsesterrænen huset Hærens enheder for svær transport. Faciliteterne har hele tiden været de samme – indtil nu.

TEKST OG FOTO: MARTIN SÆRMARK-THOMSEN / FES

MODERNISERING Det kræver det helt tunge understyr, når eksempelvis Forsvarets 62 tons tunge Leopard 2A5-kampvogne skal flyttes fra kaserne og ud i øvelsesterrænen ved Holstebro. Den opgave løser 2. Logistikkbataljons Svær Transport Deling. Det har slidt på medarbejdere og materiel, at faciliteterne ikke har været tidssvarende, men det råder en ny næsten 700 kvadratmeter værkstedshal nu bod på.

"Det har været tiltrængt i rigtig lang tid. Det er der ingen tvivl om. Med det store og særdeles vigtige arbejde i løser for ikke bare Hæren, men hele Forsvaret, så synes jeg,

at det er ret og rimeligt, at I får nogle gode arbejdsbetingelser," sagde chefen for 1. Brigade, brigadegeneral Henrik Lyhne, til enheden ved overdragelsen i september.

Og generalen ved, hvad han taler om, når han siger, at faciliteterne længe har trængt til en grundig overhaling. Som ung officer gik han vagt omkring værkstedsbygningerne, og allerede dengang syntes en overhaling at være tiltrængt.

I den omfattende om- og nybygning af Dyrby Vestergård har enheden nu fået et topmoderne værksted, hvor enhedens lastbiler, blokvogne og busser kan serviceres og repareres, så enheden får endnu bedre forudsætninger

for at løse opgaverne. I hallen er der rigelig plads til to store vogntog ved siden af hinanden, og på den ene plads er der etableret en 35 meter lang inspektionsgrav, så der kan arbejdes under de store køretøjer.

"Der er et kæmpestort behov for, at vi kan have et værksted som det her, for at vi kan have så mange køretøjer rullende som muligt," understregede næstkommanderende for 2. Logistikkbataljon, major Michael Orup.

Bygningen er opført, så den overholder det kommende Bygningssreglement 2020. Det betyder, at det i høj grad er en fremtidssikret bygning. På taget er opsat solceller, og opvarmningen sker med bi-

ogas. Forsvarets Center for Arbejdsmiljø har været med til at sikre, at arbejdsmiljøforholdene er i top, så enheden kan fortsætte med at levere støtte til Forsvarets enheder.

"Jeg kan garantere jer for, at I kommer til at køre i vildskab, for vi skal ikke på færre øvelser, end vi har været hidtil, og vi skal ikke på færre skydeperioder, og derfor er der masser af opgaver til Svær Transport," sluttede brigadegeneral Henrik Lyhne sin tale.

Byggeriet på Dyrby Vestergård er en del af projektet "Modernisering af Hærens Materiel- og Mandskabsfaciliteter". Næste milepæl i projektet er overdragelse af værksteds- og garagefaciliteter på Skive Kaserne. ■

OM RENOVERINGEN OG NYBYGNINGEN

Samlet er der nybygget cirka 690 kvadratmeter samt renoveret og ombygget 132 kvadratmeter til etablering af de administrative faciliteter, omlædning og bad med mere. Herudover inddrages der cirka yderligere 50 kvadratmeter fra de eksisterende bygninger.

Der er etableret to værkstedsstandspladser til køretøjer af op til 30 meters længde, hvoraf den ene etableres med 35 meter lang inspektionsgrav. På begge pladser er der udsugning, der kobles til udstødningen, så snart køretøjet er inde i hallen.

Der er lagt nye belægninger i forbindelse med ny vaskeplads og med indkørsel til bygningen svarende til et område på cirka 370 kvadratmeter. Det nye bygningskompleks overholder de nyeste standarder for byggeri og opvarmes med biogas. På taget er der opsat solceller.

VIL DU UDDANNES TIL FØLGESKAB OG GÅ FORREST?

Som løjtnant i Hæren får du ansvaret for at uddanne og lede en større gruppe soldater til at løse militære opgaver på land.

Du får indsigt i moderne ledelsesteori – som du hele tiden afprøver i praksis – og du opnår hurtigt reel ledererfaring.

Ansøgningsfrist 15. november

FORSVARET.DK/LOEJTNANT

DER SKYDES IGEN VED SJÆLSØ

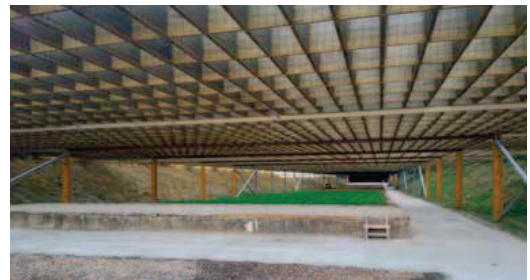
Iført blå jakke og pelshue løsnede gardere fra Livgardens vagtkompagni de første skud på den genåbnede skydebane ved Sjælsø.

Ud over støjdæmpning af skydebanen er der etableret nye skydeskiveanlæg. Her kan skytten med det samme se, hvor det seneste skud ramte, og korrigerer ved næste skud.

Gardere fra Vagtkompagniet løsnede de første skud på den nye bane iført "Bjørn og jakke". Skydning i vagtuniformen er en vigtig del af gardernes forberedelse til at gå vagt ved blandt andet Amalienborg. Dermed er garderne fortrolige med at afgive skud med den lidt stive jakke og den store op mod to kilo tunge bjørneskindshue på.

Den specielle konstruktion over skydebanen er opbygget af et stålskelet med plader af stenuld imellem.

TEKST OG FOTO: MARTIN SÆRMARK-THOMSEN / FES

STØJDÆMPNING Skydebanen har været lukket for skydning i en længere periode efter klager fra naboerne. Det har medført, at et stort støjdæmningsprojekt har set dagens lys.

"Vi har været ude og finde løsninger på det her problem rundt omkring i Europa, og løsningen fandt vi i Tyskland, hvor man har flere skydebaner i byzoner," fortæller vicedirektør i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES) Torben Gade.

Inspirationen er mere præcist hentet på skydebanen i Volkach i Tyskland. Der består de lydabsorberende paneler af perforerede

de aluminiumsplader med en kerne af mineraluld ophængt i et kvadratisk mønster. På skydebanen i Sjælsø består de lydabsorberende paneler af stenuld ophængt i et næsten tilsvarende mønster. Alternativet til den valgte løsning ville være 18 meter høje og 35 meter brede volde, hvilket ville skæmme omgivelserne betydeligt.

Med den nye støjsikring er det formentlig en af verdens mest støjsvage udendørs skydebaner, Livgarden nu råder over. Resultatet er til at høre. Både på skydebanen, hvor skudstøj fra nabobanen er kraftigt reduceret, så det er muligt for instruktørerne at give klare og tydelige beskeder – og for naboerne. I stedet for, at høje, klare,

smældende skud ringer ud tværs over Sjælsø, høres nu kun små dumpe knald, der let forsvinder i baggrunden i det omkringliggende byområde, og det var en begejstret regimentschef, der takkede for overdragelsen.

"Sådan her ser en glad regimentschef ud. Jeg har lige fået en skydebane," sagde regimentschef oberst Mads Rahbek med et enormt smil på læben ved åbningen i september.

Det er af enorm betydning for Livgarden, at der igen kan skydes ved Sjælsø. Mens skydebanen har været lukket, har Livgarden brugt en time af den kostbare tid på skydebanen på transport til Jægersprislejren. Nu, hvor rammerne om

soldaternes træning er sikret, håber obersten også, at Livgarden er sikret sin eksistens i Høvelte fremover.

"Vi taler om professionelle enheder, der skal træne og holde deres færdigheder ved lige. Kunne vi ikke bruge skydebanen, som det er tiltænkt, så kunne vi være nødt til at flytte."

Med 500 fastansatte, og inden længe 1.000 værnepligtige årligt, så er kasernen også en af de største arbejdspladser i kommunen, og derfor er Allerøds borgmester, Karsten Längerich (V), også godt tilfreds med løsningen.

"Jeg synes, det er den rigtige løsning, der er fundet for alle parter. Det understøttes af test, der viser,

at der ikke vil være problemer."

Ud over den specielle overdækning af skydebanen, der stadig lader en silende kold vinterregn løbe ned ad nakken på skytterne, er skydebanerne udstyret med de seneste teknologier til registrering af skuddene, som også kendes fra andre af Forsvarets nyrenoverede skydebaner. Det giver soldater og instruktører mulighed for at evaluere hvert enkelt skud på en lille skærm ved siden af skytten, og der kan hurtigt ses resultater af småjusteringer efter hvert skud i stedet for en spadseretur ned til skiverne eller en melding fra markørgraven. ■

UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Flymekaniker
- F-16 Våbenassistent
- Løjtnantsuddannelsen
- Pilot

Find dem alle på karriere.forsvaret.dk

Følg Forsvarets uddannelser på

Tilmeld dig

Med ForsvarsInfo får du information, du kan bruge i hverdagen om din enhed, dit tjenestested, dit værn og hele Forsvaret – direkte på mobilen.

Nyheder

Med ForsvarsInfo får du for eksempel det seneste nyhedsbrev fra din værnchef eller din enhed. Du får også podcasts, videoer og servicebeskeder som er relevante på dit tjenestested.

Pratisk info

Du kan søge efter praktisk information, som hjælper dig i hverdagen. For eksempel om træning, HR, mundering eller booking af forplejning.

Tilmeld dig her

Scan QR-koden eller tast linket ind på din smartphone:
bit.ly/2joiMkQ

Mobil

Net-Pc

Tablet

Fiin-pc

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

METTE ER ENHEDENS ALT-MULIG-KVINDE

Som Stabshjælper varetager Mette en masse administrative opgaver ved sin enhed, men listen med uofficielle opgaver er næsten lige så lang som listen med de officielle.

AF MARTIN SCHMIDT JØRGENSEN / VFK

AD HOC Vi kender alle sammen én. Den person, man altid kan spørge, når man er i tvivl om noget. Den person, der kender alle svarene. Ved Joint Movement and Transportation Organisation (JMTO) er det Mette. Hun arbejder som stabshjælper, og hendes job består primært i administration, men også i at være fleksibel og behjælpelig i uventede situationer.

"En stabshjælper er en lidt diffus stilling, for arbejdsopgaverne er vidt forskellige alt efter, hvor man er ansat. Alle stabshjælpere i Forsvaret laver noget forskelligt, fordi behovet jo er forskelligt fra enhed til enhed. Men grundlæggende går det ud på at hjælpe en stab eller en enhed med ad hoc-opgaver. Og det er ikke sikkert, at det er det samme i dag, som det var i går," siger flyverspecialist Mette, der er stabshjælper ved JMTO.

Jobbet er en god blanding af faste opgaver og pludseligt opståede udfordringer. Som en del af de faste opgaver er hun blandt andet controller på Captia og superbruger på Delebilen, men hun hjælper også, hvis der skal kopieres noget til et kursus, hvis noget skal renskrives, eller der skal lægges ferieplaner.

"Jeg får mange af mine opgaver ind på mails, så nogle opgaver kommer meget pludseligt, mens andre opgaver er mere faste. Blandt andet administrere

rer jeg alle Forsvarets Brobizzer, og det er jeg den eneste, der sidder med. Jeg har kontakten til Storebælt for hele Forsvaret, hvis der mangler betaling, eller noget skal spærres eller åbnes for," siger Mette.

"Spørg Mette"

Om få år kan Mette fejre sit 40-årsjubilæum som ansat i Forsvaret, og hendes mange år inden for hegnet har givet hende et bredt netværk og et stort kendskab til hele organisationen. Derfor er det også hende, mange går til, når de er i tvivl om noget.

"Jeg bliver spurgt om rigtig mange ting. Når de ikke lige ved, hvem de skal spørge, kommer de og spørger mig. De fleste gange kan jeg svare, fordi jeg har været i systemet i snart 40 år og kender de rigtige mennesker eller steder. Og nogle gange ordner jeg det for dem, selv om det ikke er min opgave, for det kan jeg jo lige så godt hurtigt ordne, hvis jeg har tid."

Til september bliver Mette udsendt, og dermed skal hendes daglige opgaver varetages af en anden. Derfor har hun lavet en oversigt over sine officielle opgaver, men hun har også lavet en liste med alle de uofficielle opgaver, som hun påtager sig uden at tøve.

"Jeg ordner mange småting, som ikke står i min jobbeskrivelse, som eksempelvis at hente frugt til enheden og lave kaffe, fordi nogen skal jo gøre det. Men når jeg til september skal udsendes i tre måneder, så vil der nok være nogle, der siger 'hovsa, hvor er Mette henne?', fordi jeg jo plejer at ordne alle de der småting," slutter hun med et smil. ■

Henrik spørger:

Hvad laver en skibsdykker?

GØR DRØMMEN TIL VIRKELIGHED – SØG IND SOM PILOT

Der er åbnet for optagelse til pilotuddannelsen i 2018.

Har du en drøm om at flyve kampfly, helikopter eller transportfly kan du nu teste dit potentiale.

Book en Open Space afprøvning frem til 15. november på

FORSVARET.DK/PILOT.

SÆRLIG KULTUR OM BORD PÅ SKIBENE I NORDATLANTEN

Isolationen, landskabet og opgaverne giver en helt speciel kultur om bord på skibene i Nordatlanten, hvor man ofte kommer tæt på lokalbefolkningen. På Hvidbjørnen har man for eksempel lavet lidt julehygge for børnehjemsbørn i Grønland.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / VETIC / FOTO: LARS BØGH VINSTER / VFK

GRØNLAND Ved Færøerne og Grønland patruljerer nogle af Søværnets ansatte de kolde og øde områder i de yderste dele af rigsfællesskabet. Områderne de opererer i, og de opgaver de løser er med til at skabe en særegen kultur ombord på skibene. Og den kultur er til glæde for dem, der befinder sig yderst i samfundet – men det kommer vi tilbage til.

”Der, hvor vi er domineret af vores kultur, er, når vi er tilstede for at bidrage til lokalsamfund. De opgavetyper, vi løser, adskiller sig lidt fra resten af Forsvaret ved, at de er meget civilpræget. Vi har meget SAR (Search and Rescue, red.), meget støtte til lokalsamfund ligesom politiet, og vi yder katastrofehjælp som for eksempel ved tsunamien (bygden Nugaatsiaq blev oversvømmet efter jordskred i Karratfjorden den 17. juni 2017, red.). Vi laver også fiskeriinspektion. Der bliver nogle gange gjort lidt grin med, at vi tæller fisk, men fiskeriet udgør stadigvæk omkring 90 procent af indtægten heroppe. Så vi er med til at beskytte en vigtig samfundsressource. Det er nok det, der dominerer vores kultur. Vi ser os som en større del af samfundet,” fortæller kommandørkaptajn, Niels Ole Markussen, chef på inspektionsskibet Hvidbjørnen.

Selv om det er en national operation, som Hvidbjørnen og de andre skibe omkring Grønland og Færøerne er indsat i, så er de lokale samfund små og isolerede fra hinanden. I de isolerede samfund kan skibene også bringe et større sammenhold med sig.

”Kontakten til omverdenen er i dag god med de kommunikationsmuligheder der findes, men den fysiske kontakt er klart noget andet. Når vi kommer med flaget hæng-

de nede agter, så repræsenterer vi noget af det, der binder kongeriget sammen. Det bryder isolationen, at vi kommer fysisk og ikke bare er noget, der popper op på internetskræmen,” fortæller Niels Ole Markussen

De små samfund

Ude i de små samfund gør besætningen på Hvidbjørnen meget ud af at være synlige. De hjælper gerne, og dyrker de lokale kontakter. Når de kommer ind til de små bygder og byer bliver skibet åbnet for besøg. Det handler om at være imødekommende. Det betyder, at de bliver modtaget positivt, når de kommer frem. Men der er begrænsninger.

”Jeg tror, vi bliver opfattet som en normal ting i det lokale billede; man ved godt, at vi er der. Jeg er dog ikke sikker på, at vi bliver opfattet som en lokal del af samfundet på samme måde som kirken og skolen gør. Vi er ikke dagligdags,” fortæller Niels Ole Markussen.

Besætningerne på skibene i Nordatlanten gør også meget ud af at forstå den lokale kultur i områderne, de opererer i. På Hvidbjørnens seneste togt var grønlandsk historie og kultur derfor på skoleskemaet.

En særlig jul

Alt dette har givet en hjælpende og støttende kultur ombord på Hvidbjørnen, som rækker langt ud over løsning af opgaver og at holde åbent skib ved besøg, kulturnætter og højtider. I tiden op til jul havde besætningen deltaget i eftersøgningen af en lille pige området omkring Qaqortoq.

”Vi ledte i havnen og i en sø i området. Det er en af de sørgelige opgaver, vi også løser. Vi har en form for tilknytning til området. Vi har tidligere løst små opgaver i området, og har før været der til kulturnat, så vi valg-

te at holde jul dernede,” fortæller Niels Ole Markussen.

Om bord på skibet var der planlagt en traditionel jul med kirkebesøg og julemiddag. Men et besætningsmedlem havde planlagt noget helt specielt. Marinespecialist Michael havde fået en idé der lå ud over, hvad der kan forventes af besætningen. I Qaqortoq ligger et børnehjem, og sammen med resten af besætningen gik marinespecialisten i gang med at samle ind til gaver til de 17 børn, der bor der.

”Michael var primus motor. Han er en ildsjæl, der er god til at holde sammen på besætningen. Og han fandt sammen med resten af besætningen ud af at lave et arrangement for det lokale børnehjem. Jeg tror, det er noget, der kommer ud af de opgaver, vi løser. Vi prøver at tage os af nogle af yderområderne af samfundet,” fortæller Niels Ole Markussen.

Julemanden om bord

Så den 23. december 2017 under en flyvetur mødte skibets helikopter tilfældigvis julemanden i lufrummet over Qaqortoq. Han blev selvfølgelig inviteret om bord på skibet til en kop kaffe. Tilfældigvis landede helikopteren med julemanden næsten samtidig med, at de 17 børn fra børnehjemmet i byen gik om bord på Hvidbjørnen. Derfor måtte julemanden til at dele gaver ud. Børnene fik også en rundvisning på inspektionsskibet, juleslik, kakao og boller.

Arrangementer var ikke kun en stor oplevelse for børnene. Det gav også meget til besætningen.

”Det er altid en glæde at give til nogen, der ikke har det så nemt. At give til de her små mennesker, som måske ikke har haft den allerbedste start på livet, det giver rigtig meget. Og vi håber, vi har gjort en forskel,” siger Niels Ole Markussen. ■

FORSVARET PÅ DE SOCIALE MEDIER

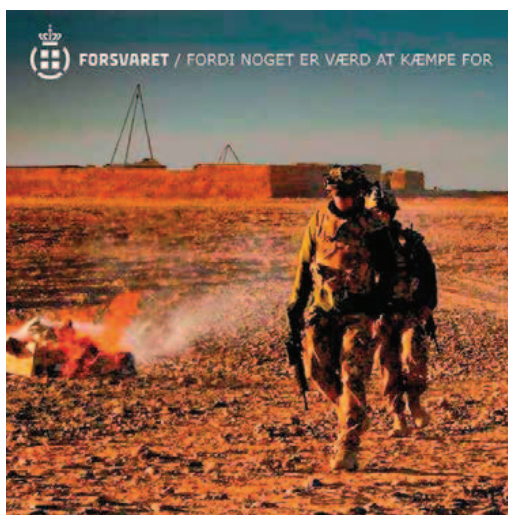
Medarbejdere sætter ord på, hvad der er

#værdatkæmpefor

Hvis man har fulgt Forsvaret på de sociale medier i september, vil man formentlig have oplevet #værdatkæmpefor-kampagnen, hvor medarbejdere er blevet bedt om at sætte ord og billeder på, hvad de synes er værd at kæmpe for. 'varme lande'. Hvis du også vil have dit billede i avisen, skal du poste det på Instagram under hashtagget #værdatkæmpefor. Til hver udgave af avisen udvælger vi et eller to billeder.

Hashtagget #værdatkæmpefor er blevet flittigt brugt på Instagram i september, og hver dag blev et billede udvalgt og repostet på Forsvarets Instagram. Ejerne vandt T-shirts og merchandise som tak for at være med til at fortælle. Her kan du se udvalgte opslag til Forsvarsavisen, som også vandt løbesæt.

FRED & FRIHED

forsvaret.dk • Følg

forsvaret.dk Repost fra @simonbechontour i #værdatkæmpefor-kampagnen

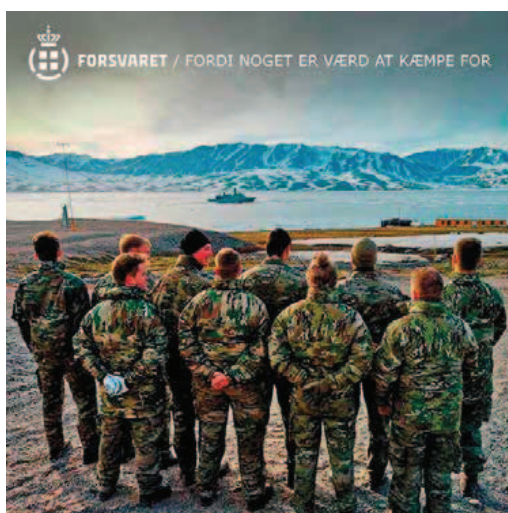
"På himlen vajer Dannebrog, endnu en fredsdag er nået. Taler, gudstjenester og flotte paradéer - Danmarks udsendte fejres. Men det er også i dag vi mindes. Mindes de der tog et valg - et valg om et fravalg. Et fravalg af familie, venner og det de havde kørt for en stund, i kampen for frihed og fred. Vi mindes og ærer dem, der betalte den højeste pris. Dem der aldrig kom hjem. We will remember them."

#værdatkæmpefor #frihed #fred
kennethsægel Tak gutter og gutinder, jeres indsats er værdsat
anders.zip #retellerandet
adidaslavicpride Danes have nicer gear

662 Synes godt om
10. SEPTEMBER

Log på for at synes godt om eller kommentere.

RESPEKT & ACCEPT

forsvaret.dk • Følg

forsvaret.dk #værdatkæmpefor-kampagnen her på Instagram er i fuld gang! Brug hashtagget og vær med til at fortælle Danmark, hvad Forsvaret kæmper for. Her et repost fra @emiliesfred

"Jeg synes det er værd at kæmpe for et mangfoldigt fællesskab. For det at man altid har en makker ved sin side danner tryghed i svære og skræmmende situationer. Værnedigten er en af de grundsten som ligger bag samarbejde blandt alle størrelser og rang, hvor man danner respekt og accept for dem, som man møder på sin vej"

#værdatkæmpefor #fællesskab
#enmakkervedsinside #respekt #accept

461 Synes godt om
10. SEPTEMBER

Log på for at synes godt om eller kommentere.

VENSKAB & SAMMENHOLD

forsvaret.dk • Følg

forsvaret.dk Dagens #værdatkæmpefor billede kommer fra @p_odgaard

Man peger på #venskab, #sammenhold og #forskellighed som noget der er værd at kæmpe for

Vi repostar #værdatkæmpefor-billeder og -videoer hver dag i resten af september måned. Brug hashtagget, fortæl hvad du kæmper for og vær med i konkurrencen om t-shirts, merchandise og løbesæt. Tak for at i vil være med til at fortælle!

406 Synes godt om
10. SEPTEMBER

Log på for at synes godt om eller kommentere.

Følg Forsvaret på INSTAGRAM her:
<https://www.instagram.com/forsvaret.dk/>

JEG LÆSER, SER OG HØRER

GUD, DRONNING & FÆDRELAND

ANSVAR & RESPEKT

@frederik_neergaard

@malakkarnib

@linamalik

@niclas722

En stor tak til de fire medarbejdere

Frederik, Malak, Lina og Niclas, medvirkede i kampagnevideoer, hvor de med kameraet på slæb fortæller, hvorfor de arbejder i Forsvaret, og hvad de synes er værd at kæmpe for. Videoerne kan genses på både Instagram, Facebook og YouTube.

Vi udlover stadig løbetøj og merchandise

Vi vil fortsat trykke medarbejderes Instagram-posts her i Forsvarsavisen, og de udvalgte bliver fortsat tilsendt en lille gave. Så bliv endelig ved med at bruge hashtagget #værdatkæmpefor og vær med til at fortælle, hvad I mener er værd at kæmpe for.

"Shadow army" af Thomas Rath sack

Af Patricia Southern

LÆSER

Den beskriver specialoperationer i fiktionsform, men stadig inden for rammerne af virkeligheden. Specielt når man er soldat, er det spændende at læse om en verden, som man mange gange kan genkende. For eksempel våben, taktikker og byer. Selv om Rath sack er omdiskuteret, er bøgerne stadig gode, og de har sådan set ikke noget med ham personligt at gøre.

"Band of Brothers" på HBO

på HBO

SER

En fantastisk serie, jeg altid kan vende tilbage til. De viser nogle basale soldaterfærdigheder, som alle i Forsvaret kender til. Kammeratskabet i den er også vist rigtig flot. Mange af de ting, vi underviser i i dag, tager udgangspunkt i, hvordan man gjorde dengang. Så selv om det er Anden Verdenskrig, er den stadig værd at se. Afsnittene er også gode hver for sig, så man kan gå til og fra den, som man har lyst.

"Tusind farver" af Rasmus Seebach

af Rasmus Seebach

HØRER

For selv soldater bli'r skrøbelige som glas" synger han i den. Det, tror jeg, er noget, mange vil kunne genkende. Derfor synes jeg, sangen er god, og derfor kan jeg ofte vende tilbage til den. Selv om soldater har et roligt ydre og på mange måder er bundsolide, kan vi også være sårbare. Måden, han fortæller det på, synes jeg er rigtig flot, og hvis man ikke selv kender det, har man helt sikkert nogen i omgangskredsen, der gør.

Jonas

oversergent
i Air Force Training Centre

Jørgen Staun (tv) og Niels Bo Poulsen har sammen med en række førende forskere skrevet en bog om Ruslands brug af militær magt. Tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen kalder bogen "pligtlæsning for embedsmænd."

OM BOGEN **"KREML I KRIG: RUSLANDS BRUG AF MILITÆR MAGT"**

Bogen er skrevet af en række af Danmarks førende forskere inden for russiske forhold.

Redaktører på bogen er Forsvarsakademiets Jørgen Staun, lektor ved Institut for Strategi, og Niels Bo Poulsen, chef for Institut for Militærhistorie, Kulturforståelse og Krigsteori.

Den er udkommet på Djøfs Forlag i sensommeren 2018.

Om bogen har tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen sagt, "at den bør blive pligtlæsning for embedsmænd".

HØR MERE OM **"KREML I KRIG"**

Forskerne bag bogen tilbyder at komme på myndighedsbesøg for at fortælle om bogens hovedpointer.

Besøget kan være i form af gå-hjem-møder, workshops, dagsseminar el. lign. med fokus på ønskede problemstillinger om Ruslands militære styrke og brug af militær magt.

Kontakt Institutchef Niels Bo Poulsen, fak-imk-ch@fin.dk, telefon: 41329870 for at aftale besøg eller høre nærmere.

EKSPERTER:

RUSLANDS MILITÆR ER MODERNE OG EFFEKTIVT

Målt på operativ formåen og beredskabsniveau har russerne et overraskende stærkt militær, lyder det fra forskere i ny bog. Men vil russerne bruge det?

TEKST OG FOTO: **KATHRINE HØJTE LYGGAARD** / FORSVARSAKADEMIET

BOG Styrken af et lands forsvar måles ofte på, hvor mange penge der er afsat i budgettet. Og målt på det parameter er Ruslands militær ikke imponerende. I hvert fald ikke sammenholdt med for eksempel NATO's samlede forsvarsbudget.

Kigger man i stedet på, hvor hurtigt styrkerne kan rykke ud af kasernerne, hvor trænedede de er, og om de har adgang til det udstyr og den infrastruktur, de har brug for, så er det russiske militær overraskende stærkt, moderne og effektivt. Det fremgår af en ny bog om Ruslands brug af militær magt siden Sovjetunionens kollaps i 1991, som en række førende forskere i russiske forhold har bidraget til, og som Forsvarsakademiets Jørgen Staun og Niels Bo Poulsen er redaktører på.

"Hvis Rusland anvendte militær magt i sine nærrområder i for eksempel et NATO-land tæt på Ruslands grænse, så ville Rusland på den korte bane formentlig vise sig at være den overlegne magt. Om Rusland så har i sinde at bruge sin militære magt til noget sådant, det er vanskeligere at sige noget om," siger Niels Bo Poulsen.

Et risikovilligt styre

Det er den 1. marts 2014, og verdens øjne er rettet mod den ukrainske halvø Krim. Den russiske præsident, Vladimir Putin, har indsat væbnede styrker for at beskytte "russiske borgernes liv" i Ukraine. FN's Sikkerhedsråd indkalder til hastemøde, og observatorer taler om den største krise

mellem Vesten og Rusland siden Den Kolde Krig. Midt i marts bliver Krim officielt indlemmet i Rusland.

Annekteringen af Krim tager det i forvejen anspændte forhold mellem Vesten og Rusland til nye højder. Og

Intet tyder på, at Rusland ønsker en storkrig

Niels Bo Poulsen

relationen er ikke blevet varmere siden. Et nærliggende spørgsmål er derfor, om Rusland kan finde på at gøre noget lignende i den nærmeste fremtid.

Det kan ikke udelukkes, men det er heller ikke overvejende sandsynligt, mener Niels Bo Poulsen og Jørgen Staun.

"Det russiske styre må betegnes som mere risikovilligt end de fleste vestlige demokratier – særligt hvis regimet

er truet – og bogens analyse viser, at Rusland generelt anser militær magt for en meget vigtig komponent i den udenrigspolitiske værktøjskasse. Men intet tyder på, at Rusland ønsker en storkrig, og prisen for at erobre land med militær magt er høj, og russisk økonomi har haft det svært siden 2014," siger Niels Bo Poulsen.

Hybrid krigsførelse

Det er mere sandsynligt, at det bliver ved hybrid krigsførelse, og at Vesten vil opleve en aggressiv adfærd fra Rusland i de kommende år, vurderer han.

Hybrid krigsførelse er en samlet betegnelse for en række virkemidler som for eksempel cyberaktiviteter, disinformationer, bestikkelse, brug af kriminelle bander og afpresning af politikere. Virkemidler, som bliver anvendt så diskret, at de går under krigstærsklen, men som alligevel kan have stor effekt og for eksempel føre til opstande eller store, manipulerede vælgerskred.

"Formålet med hybrid krigsførelse vil først og fremmest være at skabe splid i EU og NATO og at hjælpe pro-russiske politikere til magten i Ruslands nabolande og EU-medlemslande," siger Niels Bo Poulsen og fortsætter:

"Står vi så pludselig i en situation, hvor NATO og EU er dybt splittet, og Rusland vurderer dem ude af stand til en effektiv modreaktion, vil jeg ikke afvise, at Rusland vil udnytte situationen. Meget af Ruslands adfærd er præget af et langsigtet ønske om at fremme sin status som stormagt, og derfor ser Rusland gerne, at nabolandene orienterer sig mod Kreml og ikke EU," siger han.

Spændingsniveau uhørt højt

Bogen har fået titlen "Kreml i krig: Ruslands brug af militær magt". Den gennemgår de krige, Rusland har taget del i siden 1991. Den tager blandt andet læseren med til Ukraine, Syrien, Baltikum og Arktis, og den stiller som nævnt skarpt på Ruslands militære styrke og brug af hybrid krigsførelse.

Det overordnede billede, bogen tegner, er ikke videre opløftende.

"Spændingsniveauet mellem Rusland og Vesten er i dag det højeste siden 1991, og retorikken har siden 2014 ikke været ret forsonlig. Rusland ser sig selv som en stormagt, og NATO og Vesten bliver set som trusler, der forsøger at fratage Rusland den position. Det er i det spændingsfelt, Vesten skal agere i de kommende år," siger Jørgen Staun. ■

TRÆNINGSTIPPET

UDHOLDENHEDSTRÆNING

Træningstips i denne udgave af Forsvarsavisen er interval- og udholdenhedstræning

Udholdenhedstræning forbedrer konditionen blandt andet gennem forbedringer i hjerte-kar-systemet, der også kan relateres til forbedret sundhed.

Løb 10 minutter som opvarmning. Start med at løbe roligt, og øg gradvist farten undervejs. Du kan eventuelt supplere med at lave knæløftninger og hælspark samt et par stigningsløb for at blive grundigt opvarmet inden for de 10 minutter.

Efter ét minuts pause, hvor du kan tage lidt vand eller stramme snørebåndene, skal du løbe 4 gange 3 minutter så hurtigt, som du kan, under hensyntagen til at du skal kunne løbe cirka lige langt på alle 8 intervaller. Mellem hvert 3-minuttersinterval holdes 2 minutters pause som enten gang eller jogging. Efter sidste interval kan du "løbe af" et par minutter.

Udholdenhedstræningen er som udgangspunkt tænkt som løb, men du kan cykle, ro, svømme o.l., og der vil alligevel være en vis overførsel til løbedelen af basiskravet. Den største overførselsværdi vil der dog naturligvis være ved løb.

Programmet tager cirka 30 minutter og kan gennemføres op til to gange om ugen. Har du mere tid til overs i det enkelte træningspas kan du eventuelt gennemføre styrkeøvelserne fra basiskravet, efter du har løbet, for at simulere den samlede afvikling. Vil du løbe mere på en uge, bør du løbe i et mere moderat tempo – eksempelvis i 20-30 minutter i ét stræk.

God træning !

Opvarmning

Hurtigt løb

Gang/jogging

HVORFOR KUN EN PRØVE ÉN GANG OM ÅRET?

Vægtløfter Mathias Strøm, der har trænet danske soldater i Estland, undrede sig i den seneste udgave af Forsvarsavisen på side 32 over, at træningen i Forsvaret ikke er sat mere i system. Forsvarsavisen har bedt Center for Militær Fysisk Træning (CMT) forholde sig til vægtløfterens undren.

AF ANDERS V. FRIDBERG / NFK

MODSVAR **Spørgsmål:** Mathias Strøm undrer sig over, at Forsvaret bare har en fysisk prøve, som soldater skal bestå én gang om året, i stedet for at følge den enkelte soldats udvikling og hjælpe den enkelte med at sætte langsigtede og relevante mål for sin træning. Hvorfor hjælper Forsvaret ikke soldaterne til at træne bedre og mere målrettet?

Frank fra Center for Militær Fysisk Træning (CMT) svarer: "Militær fysisk træning leverer lige præcis det, som Mathias Strøm efterlyser.

En hjørnesten i militær fysisk træning er træningsplanlægning,

der sætter operativt relevante og langsigtede træningsmål til det operative personel. Det gøres på linje med den bedste civile træningslære med udgangspunkt i både arbejdskravsanalyser (afspejlet i de operative fysiske anbefalinger) og kapacitetsanalyser (udført ved hjælp af Forsvarets operative fysiske test).

Resultaterne fra de fysiske test anvendes til at give specifikke træningsplaner med fokus på at løfte eventuelle svagheder, der erkendes i forbindelse med testene. Med disse planer kan de militære fysiske trænere individualisere træningen i forhold til den enkeltes behov og målrettet den forestående operative opgave.

Den militære fysiske træning er planlagt og formidlet efter fundamentale træningsprincipper om

simplicitet, specificitet, kontinuitet, progression, restitution, variation og autoregulering. Anvendelsen af de principper beskytter mod for hurtig progression, overtræning og uhenigtsmæssig specialisering og sikrer, at træningen udføres med de simpleste effektive midler, med den største overførbare og med øje for en langsigtet træningsadfærd. Det er kernen i al skadesforebyggelse.

Der er ingen grænse for, hvor ofte soldaterne kan testes i Forsvarets operative fysiske test, og de bør anvendes, hver gang en enhed skal påbegynde en ny træningsplan. Hvis det er indtrykket, at soldater kun testes en gang om året, er det sandsynligvis, fordi der sker en sammenblanding med gennemførelse af det årlige basiskrav."

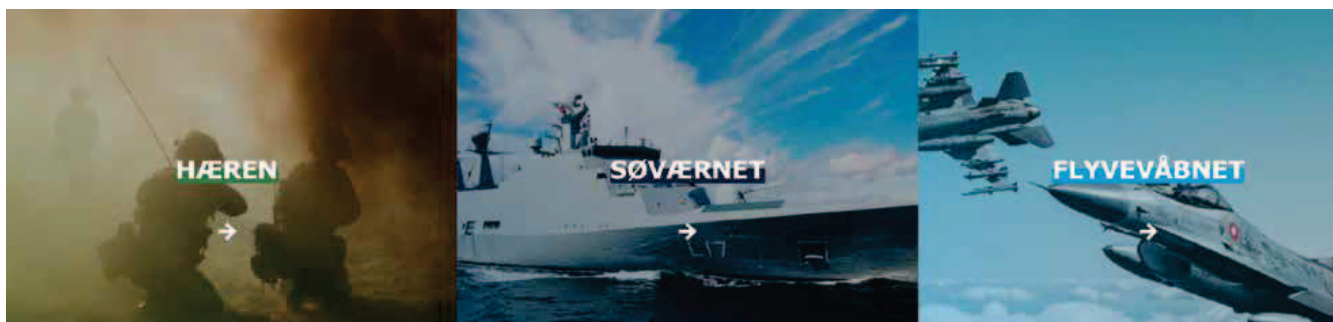
Spørgsmål: Rigtigt mange soldater træner tung styrketræning. Hvorfor underviser Forsvaret ikke soldaterne i vægttræning, så de kan træne rigtigt?

CMT svarer: "Styrketræningskonceptet i militær fysisk træning anvender flere store styrkeøvelser i grundtræningen end typiske programmer til styrkeløft og vægtløftning. Det gøres, fordi soldaten ikke skal specialisere sig i to eller tre løft, men skal have dækket styrkebehovet i alle bevægelsesretninger og opnå operativ fysisk parathed.

Der anvendes kun få øvelser fra vægtløftning i konceptet for militær fysisk træning, fordi den type øvelser kræver meget stor træningsindsats i forhold til udbyttet

sammenlignet med andre eksplosive styrkeøvelser. I konceptet er der tillæg om både assistanceøvelser, hypertrofi (forøgelse af muskelmassen, red.), kombitræning og eksplosivitet, hvoraf sidstnævnte rummer simple og effektive øvelser såsom stående højdespring, brodd jump og reaktionssprint. Disse øvelser kræver næsten intet udstyr, kan udføres af mange personer på samme tid og har en større overførbare til den militære funktion end et olympisk løft, især når de udføres i uniform og med TYR-udrustning eller lignende.

CMT opfordrer til, at alle operative soldater, søkrigere, flyvere og specialoperationsstyrker anvender militær fysisk træning. Det er et koncept, som er designet af soldater til soldater". ■

ALT OM KARRIERE SAMLET ÉT STED

Søg et job, vælg en uddannelse eller få inspiration til dit videre karriereforløb. Et nyt fælles karrieresite samler alt om job, uddannelse og karriereveje på en enkel og overskuelig måde og er et værktøj til både nuværende og kommende medarbejdere.

AF SOPHIE CEDERSTRØM / FPS

HJEMMESIDE I august blev et nyt fælles karrieresite lanceret på www.forsvaret.dk/karriere. Det nye site samler alle tilgængelige informationer om karriereveje, job, uddannelse, værnepligt, erhvervspraktik og elevpladser på en nem og overskuelig måde. Sitet henvender sig både til nuværende ansatte samt job- og uddannelses-søgende og skal være med til at understøtte Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og de øvrige styrelser i at fastholde og rekruttere medarbejdere.

”Med det nye karrieresite har vi fået en moderne platform, der skal bidrage til at fastholde og rekruttere kompetente mænd og kvinder. Karrieresitet viser os som en attraktiv, moderne og traditionsrig arbejdsplads med spændende og helt særlige opgaver,” siger Laila Reenberg, direktør i Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS).

En håndsækning

Også forsvarschef Bjørn Bisserup er glad for det nye site, som giver et unikt indblik i de karrieremuligheder, som Forsvaret tilbyder:

”Karrieresitet er en håndsækning til vores medarbejdere, som i længere tid har efterspurgt et overblik over karrieremulighederne i Forsvaret. Det nye site samler alle Forsvarets uddannelses- og jobmuligheder på ét og samme sted og giver både nye og nuværende ansatte et unikt indblik i alle de muligheder, en karriere i Forsvaret rummer. En karriere i Forsvaret er ikke kun et job,

men en identitet og nogle værdier, som følger én hele livet,” udtaler han.

Et nemt overblik

Karrieresitet hjælper dig med at træffe beslutninger om din karriere både som nuværende og kommende medarbejder i Forsvaret. Det fortæller Martin Krusbæk fra FPS, som er projektleder på karrieresitet:

”Det nye site gør det enkelt at finde mulige karriereveje inden for ministerområdet og danne sig et overblik over – og filtrere i – Forsvarets mere end 40 uddannelser. Vi har fokuseret på at skabe en let navigation og enkel brugerrejse, så du hurtigt kan se, hvilke krav der stilles til dig, og hvad uddannelse og arbejdsliv i Forsvaret byder på,” siger han og tilføjer:

”Desuden har vi arbejdet på at skabe et stærkt visuelt univers. Vi har brugt masser af video og billeder, som bringer brugeren tættere på oplevelsen af Forsvaret, og som inspirerer til at gå på opdagelse i de forskellige karrieremuligheder.”

Et helt nyt redskab på karrieresitet er funktionen ”Karriereveje”. Med redskabet kan du blive inspireret til din vej gennem en militær karriere og se dine muligheder for at avancere fra dit nuværende funktionsniveau. På hvert funktionsniveau er der beskrevet vilkår for at kunne udvænes i en stilling på højere niveau.

Redskabet er naturligvis ikke fuldt dækkende, da en karrierevej i Forsvaret kan forme sig på mange måder, som ikke er beskrevet, men det giver en god indikation på di-

ne karrieremuligheder inden for både den nære fremtid og med et længere tidsperspektiv.

Plads til løbende justeringer

Forsvarsministeriets Personalestyrelse er overordnet ansvarlig for det nye karrieresite. Udviklingen og designet af sitet er foregået med bred deltagelse fra blandt andre værnstabile og Forsvarsakademiet. Platformen vil løbende blive videreudviklet i takt med, at der skabes brugererfaring, nye behov opstår, nye uddannelser kommer til, og kampagner lanceres. ■

DET KAN DU BRUGE KARRIERESITET TIL

Jobsøgning: Find og søg ledige stillinger.

Uddannelse og elevpladser: Læs om og søg om optagelse på Forsvarets Uddannelser.

Karrierevej: Vil du gerne avancere, specialisere dig eller prøve noget nyt? Se dine muligheder og bliv inspireret til dit personlige karriereforløb via Karrieresitet.

Værnepligt og erhvervspraktik: Få svar på alle dine spørgsmål om dit forløb i Forsvaret.

 FORSVARSMINISTERIET
PERSONALESTYRELSEN

Nye krav – opdateret app

De fysiske krav for ansatte i Forsvaret er blevet ændret. Derfor er vores app, Træn med Forsvaret, nu også blevet opdateret med nye programmer og øvelser. Find opdateringen i Google Play eller App Store, og få adgang til det nye indhold. Så er du sikker på, at din træning lever op til Forsvarets Basiskrav, som du skal kunne efterleve, hvis du overvejer at søge en uddannelse i Forsvaret, eller hvis du allerede er militæransat i Forsvaret.

FORSVARETS SUNDHEDSTJENESTE

PROFILEN

Søværnets Tamburkorps optræder sommetider sammen med kendte musikere. Her er Martin sammen med sanger og skuespiller Dario Campeotto. Foto: Mads Skov Nielsen

Martin forlader sin sædvanlige plads bag trommerne, når han stiller sig i front for Mother Of All, her fanget til bandets debutkoncert ved Viborg Metal Festival i foråret 2018. Foto: Rasmus Ejlersen

MARTIN SPILLER BÅDE MARCH-MUSIK OG HEAVY METAL

Den ene dag slår han den sagte rytme til en sømandsvise an i Søværnets Tamburkorps. Den næste hamrer han løs på trommerne foran tusindvis af mennesker på en stor metalfestival. Martins musikliv spænder bredt men er bundet sammen af hans store passion for at spille musik.

AF THORBJØRN FORSBERG / VFK

MUSIKER Røgmaskinerne pumper en tyk, hvid tåge ud over scenen. Tågen fanger scenens lys i en kakofoni af farver, og lydene fra de forvrængede guitarer blander sig med trommernes lynhurtige, insistende monotoni. Et menneske hader sig omslutte af musikken, og stemningen er intens.

På scenen, bag trommesættet, sidder Martin. Foran ham står resten af bandet – og omkring 10.000 mennesker.

”Min bedste oplevelse som metalmusiker var Copenhell i 2017 med Myrkur. Det var så fedt. Vi spillede virkelig godt, og jeg var et sted, hvor jeg bare har det rigtig godt: På en stor scene, hvor jeg havde arbejdet hårdt for at være, og hvor jeg var en del af noget fedt musikalsk.”

Martin er 30 år. Han har siden 2016 spillet marchtromme som fastansat konstabel i Søværnets Tamburkorps. Men i fritiden er det de noget tungere rytmer, der høver i hans interesse.

Kendt i nabolaget

Siden han var barn, har Martin vidst, at han ville noget med musikken. Som lille dansede han rundt til tonerne af Michael Jackson, men da han hørte amerikanske Aerosmiths nummer ”Eat the Rich” fra 1993-pladen ”Get a Grip”, var han solgt. Foran ham lå en verden af rock og heavy metal, som skulle udforskes.

”Jeg ville bare spille trommer. Det vidste jeg. Og jeg elskede at ta-

ge til trommeundervisning. Jeg fik et trommesæt i fødselsdagsgave, som jeg hamrede løs på. Ingen i nabolaget har kunnet undgå at vide, at jeg spillede trommer”, smågriner Martin, som er født i Sverige men voksede op i Skagen.

Hans første heavy metal band hed OPP – det stod for One Person Parade. Med det spillede hans sin første koncert i musikskolen. ”Det var det vildeste. Vi var helt oppe at køre,” erindrer Martin.

Papir på musikken

Efter den første koncert fik han for alvor blod på tanden. Han prøvede også andre instrumenter men vendte altid tilbage til trommerne.

”Jeg havde en guitarlærer, som sagde: ”Han bliver nok musiklærer.” Jeg tænkte: ”Gu fanden gør jeg ej, jeg skal ud at spille for folk.” At stå på scenen giver en adrenalinrus og en unik følelse af at være til stede i nuet; at det er lige nu og her, det gælder,” forklarer Martin. Efter gymnasiet i Frederikshavn rensede han fiskekasser i Skagen i et års tid. Pengene, han tjente, blev brugt på et års musikundervisning på The Institute of Contemporary Music Performance i London, og senere blev han optaget på Det Jyske Musikkonservatorium. Efter fem år blev han kandidat i 2014.

”Jeg valgte skole-tilgangen, og den har både fordele og ulemper i forhold til den mere uskolede bandverden. De, der bare spiller, har ofte begrænsninger i forhold til det tekniske og teoretiske, men samtidig har de en inderlighed, der risikerer at dø, hvis man er for fokuseret på det rent stilistiske. Det er fedest, hvis man kan blande begge verdener”, mener Martin.

seret på det rent stilistiske. Det er fedest, hvis man kan blande begge verdener”, mener Martin.

”Jeg elsker at spille trommer” March-musik og heavy metal kan virke som uforenelige størrelser. Men for Martin er det den helt rigtige kombination.

”Det er helt perfekt. Jeg spiller trommer hver dag – og jeg elsker at spille trommer! Samtidig får jeg lov til at dykke ned i klassiske march-traditioner, hvor jeg lærer rigtig meget. Det er samspil på en helt anden måde, end jeg er vant til, og det er udfordrende men meget lærerigt,” siger han. Ved optagelsesprøven til Søværnets Tamburkorps spillede han blandt andet Dream Theaters ”Dance of Eternity” og sang Jeff Buckleys version af Leonard Cohens ”Hallelujah.” Tamburkorps spiller typisk til højtidelige arrangementer med relation til Forsvaret og til tatos rundt omkring i verden. På repertoireet er der marchmusik samt lidt mere kække sømandsvise, og derudover fylder exercitstræning en del.

”En af de store forskelle mellem marchmusik og heavy metal er, at heavy er meget højt og larmende. Man bruger forvrængning som et grundlæggende element. Harmonisk er heavy mere sømpelet, og der er færre musikere. March-musikken er derimod meget dynamisk og har en stor spændvidde volumemæssigt, hvor det stille og delikate bygges op til at være højt og mægtigt. Det ser man ikke så tit i heavy,” forklarer Martin. Det var dog ikke helt uden som-

merfugle i maven, at han begyndte i Søværnet med udsigten til at skulle bære uniform og gå i takt.

”Som musiker kom jeg fra et andet miljø. I metal-kulturen er man noget i kraft af sin individualitet, og det handler ofte på en eller anden måde om at nedbryde det kongeforme. Derfor spekulerede jeg på, om jeg ville blive accepteret. Men det har aldrig været et problem. Jeg fandt hurtigt ud af, at selv om her er lidt flere faste strukturer, så er der også plads til at være den, man er.”

Musikken fylder meget

Martin bruger meget tid på sin musik. Rigtig meget tid. Ud over fuldtidsarbejdet ved tamburkorps har han alene i det sidste års tid indspillet plade med bandet Afsky, været sessionsmusiker for aalborgensiske Forest God samt for bandet Terracore, spillet koncerter med Myrkur og lavet et nyt album med sit eget band Final Hour. Han har også udgivet en EP med sit andet band, Mother of All, et band, hvor han holder pause for trommerne og i stedet gør sig på guitar og vokal.

”Heavy metal er en genre, hvor man spiller af hjerteblod. Der er ikke mange penge i den del af branchen. Alle vil plukke en. Men jeg vil gerne ud at give det, jeg synes er fedt og give mit lille bidrag til musikken.”

Hvis du vil opleve Martin spille live, så hold øje med koncertplanerne for et af hans bands eller for Søværnets Tamburkorps på nettet. ■

MARTINS BEDSTE MUSIKOplevelser

Copenhell med Myrkur i 2017.

Roskilde Festival med Essence i 2012.

Europaturmø med Myrkur og islandske Solstafir til 31 byer fra Oslo i Nord til Madrid i syd, fra London i vest til Bukarest i øst.

Tattoo i Schweiz med Søværnets Tamburkorps (TKP).

Introforløb med Kongeskibet Dannebrog i forbindelse med optagelse i TKP.

SØVÆRNETS TAMBURKORPS

Blev oprettet i 1964.

Består af 21 musikere og tre administrative medarbejdere.

Læs mere om tamburkorps og hør musikken på www.tamburkorpsset.com. Du kan også finde korpsset på Facebook.

MARTINS BANDS

Har optrådt eller indspillet med blandt andet Myrkur, Afsky, Forest God og Mercenary.

Tidl. medlem af Essence.

Nu medlem af Final Hour (www.facebook.com/finalhourofficial) og manden bag Mother of All (www.facebook.com/motherofallofficial)

INTERVIEW

Kevin bruger sin erfaring fra Afghanistan til at skabe ro i dansk provinsby

34-årige Kevin Ladiges har tanket selvtillid i Forsvaret og bruger den og de ekstreme oplevelser fra en udsendelse til at forhindre tilspidsede situationer i at eskalere.

AF MICHAEL ORTZ CHRISTIANSEN / FOTO: SARA SKYTTE

SELVTILLID "Den by, jeg arbejder i, er et meget stille og roligt sted, og der sker sjældent noget, hvor man tænker 'Hold da op en dag!'"

Ordene kommer fra 34-årige Kevin Ladiges. Han er ansat i sikkerhedsfirmaet G4S og sørger for, at alt forbliver stille og roligt hos den G4S-kunde, hvor han patruljerer og overvåger sammen med en gruppe andre vagter.

Kevin Ladiges har været udsendt til Afghanistan, og kontrasten mellem at runde på arbejdspladsen og stå på ladet af en Eagle med et tungt maskingevær er da også til at tage at føle på.

Derfor er det også med et smil på læben, at Kevin Ladiges fortæller om et tilbagevendende spørgsmål fra udenlandske kunder og kollegaer, når der afholdes statusmøder med den danske ledelse fra G4S.

"De spørger tit om, hvor mange skyderier vi har haft. Så forsøger vores danske ledelse at forklare, at der ikke rigtig bliver skudt så meget i byen. Det har de meget svært ved at forstå," siger Kevin Ladiges.

Et spørgsmål om tid

Kevin Ladiges var ved at træne op til sin anden udsendelse, da hans daværende kæreste og nuværende kone satte spørgsmålstegn ved, om det nu også var en god idé at tage af sted igen med den usikkerhed, der er forbundet med at komme i kamp.

"Jeg ville gerne have taget endnu en udsendelse, men forestillede mig ikke at skulle være i Forsvaret resten af mit liv, så det var bare et spørgsmål om tid, hvornår jeg skulle stoppe. Så jeg tænkte, at jeg måske havde oplevet det, jeg ville, og at der ikke var nogen grund til at lege for meget med ilden," siger Kevin Ladiges.

Kevin Ladiges brugte sin optjente uddannelse fra Forsvaret til blandt andet at tage korekort til lastbil med anhænger samt et vagtkursus.

Men han gad ikke bruge sin arbejdstid på at sidde og kigge ud ad forruden på en lastbil, og det viste sig hurtigt, at der var god sammenhæng mellem tiden i Forsvaret og arbejdet som vagt. Både for Kevin og for de arbejdsgivere, der var på udkig efter nye folk.

"De er som regel glade for eksopoliti, -militær, -ambulancefolk og -brandfolk. Sådan nogle folk har stået i situationer, som ikke er normale for andre, og de har prøvet at blive presset mere end normalt," siger Kevin Ladiges.

"Så jeg søgte forskellige job som vagt, og der var hurtigt nogle, der syntes, at jeg lod

interessant. Jeg var kun arbejdsløs en måned eller to, efter jeg stoppede i Forsvaret," siger Kevin Ladiges.

Aha-oplevelsen

Det kan godt være, at der ikke er så meget action i vagtarbejdet, som der er bag det tunge maskingevær i Helmand-provinsen. Eller i Forsvaret generelt.

Men tiden i trøjen og udsendelsen til Afghanistan er brugbar som vagt, understreger Kevin Ladiges.

Jeg savner at være ude

i terrænet og skovene.

Hvis jeg går en tur med

mine hunde i skoven,

og jeg mærker den

der morgenduft, så

kan jeg godt blive helt

nostalgisk og tænke på,

dengang jeg var i felten.

Kevin Ladiges

"Jeg savner ikke de skarpe oplevelser, men jeg er glad for at have haft dem, for det er virkelig en aha-oplevelse, hvor man lærer meget om sig selv. Jeg håber ikke, at jeg kommer ud i sådan nogle situationer igen, men hvis det sker, så kan jeg glæde mig over, at jeg har prøvet det før, så jeg forhåbentlig ikke går i panik."

"Jeg har lært mine egne grænser at kende. Jeg kan komme langt ud, før filmen knækker, hvis den overhovedet knækker. Og det er fedt som vagt, at man kan holde det roligt og hjælpe med at få folk til at falde ned igen, så tingene ikke eskalere".

Og det er lige præcis en del af opgaven som vagt. At forhindre tingene i at eskalere, hvis nogen forsøger at få uberegtiget adgang til kundens produktionsområde, lager eller administrationsbygninger.

"Det er godt, at en vagt har noget livs erfaring og har prøvet at stå i ekstreme situationer, for erfaringen mindsker risikoen for, at man går i stå, hvis der sker noget ekstremt. Folk vil kigge på manden i uniform og forvente, at han handler."

Tankede selvtillid i Afghanistan

Kevin var i begyndelsen af 20'erne, da han begyndte i Forsvaret, men følte sig – ifølge eget udsagn – stadig som en teenager. En følelse, der hang ved en stor del af tiden i Forsvaret. Men der skete noget under udsendelsen.

"Min familie og venner siger, at jeg havde ændret mig, da jeg kom hjem fra Afghanistan. På den gode måde. Jeg havde meget mere selvtillid, og det er jo, fordi jeg fik testet mig selv og fandt ud af, hvor meget jeg kunne," siger vagten.

Det er ikke kun selvtilliden, han har overført fra militæruniformen til G4S-uniformen.

Træningen i Forsvaret har givet Kevin nogle helt håndgribelige kompetencer, der kommer i spil stort set hver dag.

Tænk, tast, tal

Når Kevin Ladiges ikke stod på Eaglen og styrede det tunge maskingevær i Afghanistan, var han sygepasser, og den uddannelse bruger han også i sit nuværende arbejde. "Det kan være, når folk falder, besvimer på arbejdet eller spiser noget, de ikke kan tåle. Sådan nogle småting," fortæller Kevin Ladiges.

Og så er der hele den del, der drejer sig om kommunikation.

"Ordene 'tænk, tast, tal' er gode at kunne, når der er flere på vagt. Det er en erfaring, som jeg har brugt og givet videre til andre kollegaer. Hvis en vagt taler i en radio, som om det var en mobiltelefon, så bliver det envejskommunikation. De andre vagter kan ikke komme igennem, hvis en kollega holder knappen inde hele tiden. Det er et problem, hvis en af de andre vagter står med en vigtig situation," fortæller Kevin Ladiges og understreger:

"Det har været rart bare at kunne løfte den del over og bruge det som vagt også." Kammerater og duften af skov

En af de ting, som Kevin Ladiges ikke har kunnet løfte fra Forsvaret til det civile, er øvelserne.

Det er ikke alle, der har været lige sjove, understreger han, men en del af dem forbinder han absolut med noget godt, som han ikke får ved at rundere som vagt.

"Jeg savner at være ude i terrænet og skovene. Hvis jeg går en tur med mine hunde i skoven, og jeg mærker den der morgenduft, så kan jeg godt blive helt nostalgisk

og tænke på, dengang jeg var i felten," siger Kevin Ladiges.

"Og så savner jeg kammeratskabet og at rende rundt og lege røvere og soldater. Det bliver man nok aldrig træt af". ■

Af sikkerhedsmæssige årsager er hverken navn eller beliggenhed på Kevin Ladiges' arbejdsplads nævnt i artiklen.

KEVIN LADIGES

2014 -

Security Officer ved udenlandsk ejet kunde, hvor G4S står for sikkerheden og overvågning af kontrolcenter. Runderende vagt og receptions vagt.

2011-2014:

Vagtfunktionær hos AS Solution. Receptionsvagt hos Mærsk, portvagt hos Super Gros, runderende vagt i indre København i vagtbil med kunder såsom Radisson.

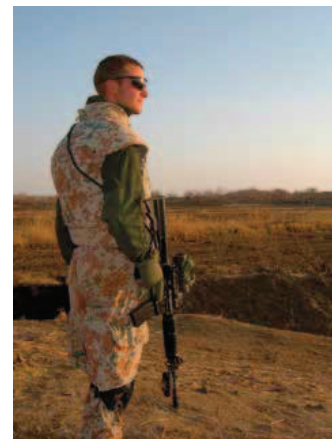
2005-2011:

Garderhusarregimentet, Antvorskov Kaserne. Overkonstabel. Kampsoldat på Infanteri Kamp Køretøj (IKK) og sygehjælper. Udsendt til Afghanistan i 2007-08.

2001-2005:

RM Richard Müller A/S. Værktøjsmagerlærling. Drejning, slibning, fræsning, en del af reparationsafdelingen.

2001-2005: Værktøjsuddannelsen, Københavns Tekniske Skole, samt virksomhedspraktik hos Richard Müller.

EN ANDEN VERDEN

DYR FALDET I NATIONENS TJENESTE

I krigsførende lande er der mange mindesmærker for de soldater, der betalte den højeste pris for krigsindsatsen, men der er også monumenter for de mange heste, hunde og brevdUER, som har ladet livet i menneskenes krige.

BREVDUER FANDT VEJ I VESTFRONTENS INFERNO

Mange forbinder Nordfrankrig med cykelsport og den barske forårsklassiker Paris-Roubaix. Mindre kendt er det, at Nordfrankrig også har været en højborg for brevdUESporten, og det er forklaringen på, at der ved den zoologiske have i Lille i 1936 blev afsløret et monument for 20.000 brevdUER dræbt i fransk tjeneste under Første Verdenskrig. På det tidspunkt brugte de kæmpende hære også langt mere moderne kommunikationsmidler som for eksempel feltertelefoner, men når alt andet svigtede, var det godt at have brevdUEen i baghånden. I juni

1916 ved Verdun var fire brevdUER den eneste mulighed, som kommandanten oberst Raynal i det omringede Fort Vaux havde for at sende beskeder til den danske hærledning. Franskmandenes modstandere - tyskerne - gjorde sig store anstrengelser for at stække de franske og engelske brevdUER. Soldaterne forsøgte at skyde dem ned, men de eksperimenterede også med dreserede falke til at opsnappe brevdUER med vigtige meddelelser. I det tyskbesatte Nordfrankrig var den ellers ret uskyldige brevdUESport en livsfarlig hobby,

for tyskerne indførte forbud mod at have brevdUER, fordi ingen kommunikation måtte trænge igennem fra de besatte områder til resten af Frankrig. Den 26. november 1914 henrettede man butiksejeren Joseph Lefèvre i byen À Bohain for at have et bur med 30 brevdUER. Monumentet i Lille gælder således også brevdUE-entusiaster som Joseph Lefèvre, der under Første Verdenskrig måtte lade livet, fordi de holdt brevdUER.

NYT HESTEMONUMENT MARKERER 100-ÅRET

I disse år markerer de lande, der var med i Første Verdenskrig, 100-året for de mange blo-

dige slag og andre begivenheder i den fire år lange krig. Den 8. juni 2018 så et nyt monument for

faldne heste i Første Verdenskrig dagens lys ved væddeløbsbanen i Ascot vest for London. Hestene, der deltog i krigen på britisk side, havde en uhyggelig dødsrate: Kun 62.000 ud af 1.000.000 heste vendte tilbage. De slæbte kanoner og ammunition og trak sårede og døde væk fra slagmarken, og i mindre omfang bar de kavalerister, der stadig udførte klassisk rytteritjeneste. I 2011 skildrede Steven Spielberg hestenes lidelser i filmen "Warhorse", og nu har hestene også fået deres eget monument. Det forestiller den hægede og magre hest Poppy, hvor ribbenene er tydelige, den har mange rifter, og øjnene er halvt lukkede med et apatisk udtryk. Billedhuggeren Susan Leyland,

der har skabt kunstværket, har ikke haft en bestemt hest som model. Poppy repræsenterer alle de titusindvis af heste, der ofrede deres liv for briterne og de allieredes sag. Ved monumentet skal der hvert år holdes en højtidelighed på National Purple Poppy Day den 23. august, der også markerer begyndelsen af slaget ved Mons i 1914, hvor britisk rytteri spillede en aktiv rolle, og mange heste blev dræbt. Storbritannien er i det hele taget den førende nation, når det gælder krigsmonumenter for faldne dyr. I Hyde Park i London er der et monument for alle dyr, der har mistet livet i britisk tjeneste i de talrige krige, som Storbritannien har været involveret i. Det har titlen "They had no choice" og er fra 2003.

MINDESTEN FOR LOKE OG EDO

I 2011 afslørede oberst Kartni Winther, skolechef for Air Force Training Centre på Flyvestation Karup, et monument for hunde faldet i det danske forsvars tjeneste. Selve monumentet er fremstillet på privat initiativ af chefsergent Michael Ellebæk fra Forsvarets hundeskole, og anledningen var, at de to tjenestehunde Loke og Edo mistede livet i Afghanistan i hhv. 2010 og 2011. Ved indvielsen sagde skolechefen Kartni

Winther: "Vi er nødt til at forholde os professionelt til, at det er dyr, der er tale om. Det er tjenestehunde, og det er vigtigt, at vi bestræber os på at undgå enhver form for 'kæledyrshysteri' og menneskeliggørelse. Men personligt har jeg det udmærket med, at vi behandler de dyr, som hele deres liv gør alt, hvad de kan for at tjene os, med respekt både i livet og i døden." Både Loke og Edo var trænet i at fange færtan

af sprængstof og havde dermed et farligt arbejde, men det var dog ikke, mens de var ved at snuse efter improviserede sprængladninger, at de faldt. Hunden på mindestenen er en schæferhund, og monumentet er placeret i grønt område omgivet af træer og buske lige op ad hovedbygningen på hundeskolens. Hvis flere hunde falder i tjenesten, skal minddeplader med deres navne også gøres fast på stenen.

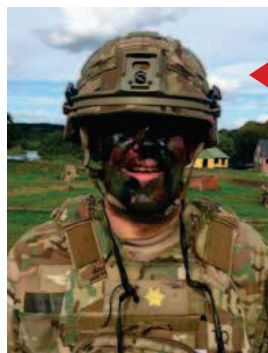
SPØRGSMÅL & SVAR

FORSVARET

FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

Hvad mener du er det vigtigste, Forsvaret kæmper for?

Der er så meget i Danmark at kæmpe for. Alle de gode værdier i landet vil jeg gerne kæmpe for, det er derfor, jeg er soldat.

Henrik Lyhne
Brigadegeneral
1. Brigade

Det vigtigste, Forsvaret kæmper for, er, at vi er med til at gøre en forskel, og på retningsheikopteren kan vi være forskellen på liv og død.

Niklas
Oversergent
Systemoperatør
Eskadrille 722

Jeg kæmper for Gud, Konge og Fædreland - og det kæresterpar, der står foran mig nede i Føtex.

MET
F-16-pilot
Fighter Wing

Jeg kæmper for, at demokratiske beslutninger, taget af vores politikere, føres ud i livet. Jeg ser det som det største at kæmpe for de værdier, der ligger til grund for vores samfund.

Casper
Premierløjtnant
NK/Batteri,
1. Danske Artilleri Afdeling